

Proletari din toate țările, uniți-vă!

IN ACEST NUMAR:

MARIN-PREDAR: „Despre țărani”

VICTOR TULBURE: Poezii

MIHAIL ȘOLOHOV: „Iliuha” - schiță -

# Gazeta literară

Anul IX, nr. 426

18

Joi 3 mai 1962

ORGAN SĂPTĂMINAL AL UNIUNII SCRITORILOR DIN REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNĂ

8 pagini 50 bani

MIHAI BENIUC

## Socialism

În ram din măr roșu, de floare nins,  
Împrejmulește vremea-naltă ceas  
Cînd a vestit al luptei noastre glas:  
„În România socialismu-a-nvins!”

E primăvară-n suflet și-afară;  
Pe cea din suflet omul o făcu,  
Poporu-n întregime, tu și tu,  
Și cu partidu-n frunte, scumpă țară

S-audă vestea toți din loc în loc,  
Eu înima mi-o port ca pe-un ghioc

29 aprilie 1962

MĂJTENY ERIK

## Mai

E-un Mai cum n-a mai fost; de nouătat,  
În pragu-acestei primăveri sonore  
La noi e Maiul cel mai înflorat.

Ca niște cloști leștră-n câmp tractoare  
Cu puil lor de pluguri, scipiloși,  
Și înfinite brazde pleacă-n zăre  
Strîngînd pămîntul țării-ntr-un ogor.

Sirenele-și rotesc aripi de sunet,  
Muncitorești saluturi, către sate;  
Da, seceră și cu ciocanul n-au fost  
Niciind ca azi alți de strîns sudate.

E-un Mai cum n-a mai fost; de nouătat,  
Din depărțate vremi, cu semătoare  
De făcări roșii, anul s-a-nouătat.

O coasă-a fulgerat grăbiți în noapte;  
Din oseminta făcări-și aprinde  
Drept mulțumire, nouă sute șapte.

Ca un ecou al biruinței noastre  
E vîntul sirenei răzvrătite;  
Trezeci și trei, anul erou, solemnul  
Mesaj de mulțumire ne trimite.

Un imn al fericii ne închină  
Din paltuce și patru-acea pădure  
De steaguri încărcate de lumină.

Un Mai de nouătat înundă țara;  
În ritmul socialismului își poartă  
Brigada ei de muguri, primăvara.

Mereu mai sus, ca florile-n țării,  
Mileniilor ne vestim chemarea:  
N-auzaj tu, două mii!  
Și tu, trei mii!

E-al nostru viitorul comunist!  
Culoarea vie-a singelui ne arde  
În proaspetele ziduri și-n stîndarde.

Da, veri cu-obraz bronzat, sărbătorec,  
Și anii plini de roade-asteptă țara  
În rîda viitorului, măreață.

Slăvit fiu tu Partid Muncitoresc,  
Tu, zimbătoare și-omenească viață!

Tu, cuib al bucuriei, țară nouă,  
Și primăvară plină de lumină,  
Mănoase ceritudinii, slavă vouă!

E-un Mai cum n-a mai fost; de nouătat,  
În pragu-acestei primăveri sonore  
La noi e Maiul cel mai înflorat.

În românește de TEODOR BALȘ

ION BĂNUȚĂ

## Mii și mii de meșteri mari

MOTTO:

Nouă meșteri mari,  
Cafle și zidari,  
Cu-Manole zece  
Care-și înfrece.

Au venit mii și mii de meșteri mari  
din mii și mii de colțuri ale Republicii  
cu mii și mii de visuri pe schelele universitului  
potlîji de partid la sfatul suprem  
în Cefalea străveche a ciobanului Bucur.

Au venit mii și mii de meșteri mari  
mesageri de cristal ai visurilor seculare  
Izvoarele din pămîntul lomilor și al Marilor  
deveniți leagănul de aur al țărânilor  
prin milioanele de adieștii la ferice.

Au venit mii și mii de meșteri mari  
meșteri ai grinelor sulitoare  
spre fîrdele albastre ale stielor  
mirate de îndrăzneala țărânilor  
cercălețorii de pe asinul sărăciei.

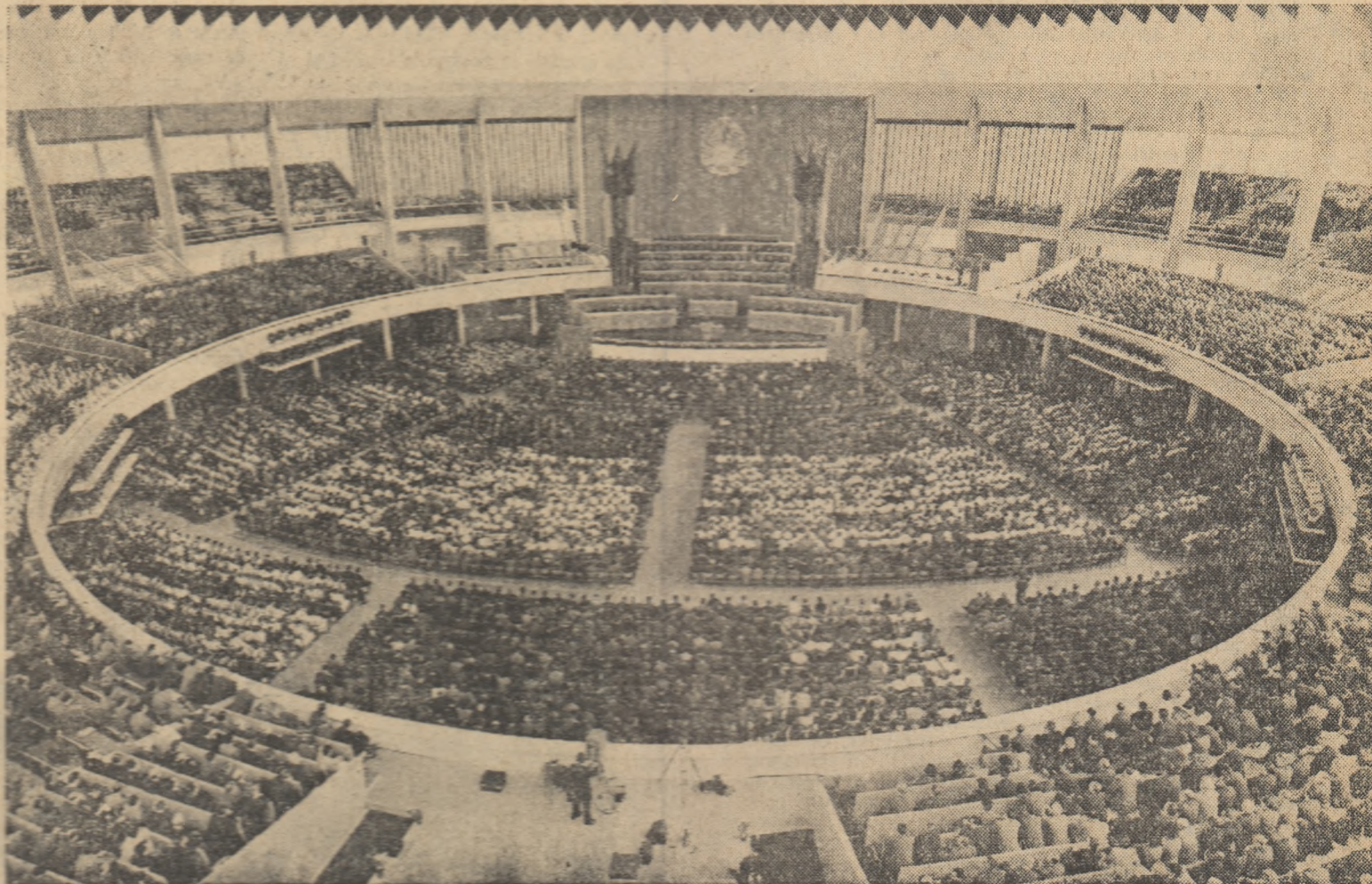
Au venit mii și mii de meșteri mari  
gospodari ai îndoielilor de o clipă  
săpîni ai lor și ai pămîntului  
șăușii la torța miraculoasă a timpului  
care le-a dat dimensiuni istorice.

Am înclin adînc sub legănarea drapelelor roșii  
și sînt mîile care mișcă creșterea grîului  
sînt mîile care în adăncurile de partid  
adîncă înfruntă — Comuna de aer!  
Veni sărbătorii pe Măi Ion Bănuță.

„Sesiunea de față va rămîne înscrisă  
pentru totdeauna în analele istoriei  
noastre. Victoria socialismului la sate  
va exercita o profundă înfrîngere asupra  
tuturor domeniilor vieții social-econo-  
mice a țării, va da un puternic avînt  
muncii creatoare a poporului nostru  
pentru desăvîrșirea construcției socialis-  
mului.

Noi, cei prezenți în această sală, ne  
vom reaminti cu îndreptățită mîndrie  
că am luat parte la lucrările forului su-  
prem al puterii de stat din țara noastră,  
consacrate acestei victorii”.

(GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ:  
Raport cu privire la încheierea  
colectivizării și reorganizarea con-  
ducerii agriculturii.)



TUDOR ARGHEZI

## CUVINT LA SESIUNEA MARI ADUNĂRI NAȚIONALE

Frații Plugari și Muncitori, iubiti Tovarăși,  
Azi, în ajunul zilei de zîntii de Mai,  
sînteți, aici de față, în Marea Dumnea-  
voastră Adunare Națională, 11.000.

Vă vedem acoperiți cu medalii și in-  
signele înerei noastre Republici.  
Iau din ultima vorbire a Tovarășului  
Gheorghiu-Dej următoarele cuvinte: „În  
Republica Populară Romînă socialismul a  
înving definitiv, la orașe și sate”. Cuvinte  
adînc istorice, pe mîile de ani.

În scrierea noastră veche, statornicirea  
altor temelii se numea Descălcare. Descă-  
lătorii sînt aici, în fruntea Marii Adu-  
nări Naționale: ei se numesc Partidul

Potrivire de cifre: 1907 au fost împuș-  
cați 11.000 răsulați. Azi, au venit din  
toată țara 11.000 de socialiști. Dacă i-aș  
căuta la piept aș afla poate la bătrîni  
Dumneavoastră dedesubtul decorațiilor  
Republicii biruitoare semnul gloanțelor  
regale, de acum 55 de ani...

V-am ascultat, frați plugari, povestind  
cum ați întemeiat gospodăriile colective  
și cite minuni săvîrșiți în munca laolaltă,  
dîn înfrîngere, ins cu ins, umăr la umăr,  
vatră cu vatră, ogradă cu ogradă, sat cu  
sat, ca să fiți, în sfîrșit, un singur popor  
al unui singur pămînt. Miracolul revolu-  
ției s-a împlinit.

Am simțit bucuria hărniciei și a belșu-  
gului ajuns. Am auzit vijă de plugar cum  
sînt, cit porumb, cit griu și cite alte avu-  
ții scoateți, zi-de-zi, cu mîinile, cu price-  
perea și mintea, din darnica noastră țăr-  
rînă, amestecată pînă deunăzi cu singele  
și lacrimile cheltuite sute de ani pentru  
oljii, care v-au plătit cu lanțuri grele, în-  
genunchiați pe ogoarele boierești.

Dar, frați plugari, dacă nu este iertat  
să-mi uit obrășia, nu pot nici să uit de  
meseria de scriitori și de tot ce le-ați dă-  
ruit scriitorilor noștri, strădujiți să aducă  
fărîma lor de lumină la strălucirea în lume  
a gîndului romînesc.  
Plugarii ne-au dat moștenirea limbii, a

simțirii și a frumuseților, împletite în sin-  
gurătățile marilor suferințe.

Noi, scriitorii, n-am fi născocit nimic  
fără ajutorul acestei moșteniri... Graiur-  
ile noastre sînt ale poporului, cartea  
noastră izvorăște din înțelepciunea și din  
puterile sufletului acestui popor. Cărțu-  
rarii noștri și dascălii noștri sînt ciobanii  
Mioritei. Chemarea noastră este să-i dăm  
poporului înapoi, mai înfrumusețată, dacă  
se poate, zestrea strînsă de acest mare  
părinte al nostru, al tuturor, Poporul.  
Încercăm cu sfială, să nu cumva să o  
împujinăm.

Nu știu dacă între Dumneavoastră sînt  
mai mulți de o vîrstă cu mine. Unii au  
apucat numai cite o parte din trăirea mea.  
În haine negre, scriitorii au îndurat în tre-  
cut aproape aceeași viață ca și frații lor  
în opinci și straine albe.

Sînt unul din martorii în viață ai unui  
trecut nerușinat și nemernic.  
Astăzi, nici plugarii, nici scriitorii nu  
mai știu ce-i suferința și ce-i deznădejdea.  
La peste 80 de ani, ați am durat, îmi  
dou bîne seama de izbînzile timpului de  
față, răscumpărătorul umilinelor, mîhni-  
rilor și sărăciei răbdate.

Mulțumită bărboșilor care îndrumază  
țara, în deplină bucurie, atît pentru noi  
cit și pentru dinșii, astăzi sîntem cu toții:  
fie muncitori cu brațele, fie cu sculele  
grele sau mai ușoare, slujitorii aceleiași  
vis de ferice împlinită al poporului no-  
stru, cit și al celorlalte popoare încă în  
suferință.

Ca și plugarii, ne simțim colectivizați și  
noi.

Să trăiți scumpi tovarăși din uzine și de  
pe brazde.

Trăiască Partidul Muncitoresc Romîn!  
Trăiască Guvernul Republicii Populare  
Romîne!

Florile zîntiului de Mai să ningă fra-  
gede, pe capetele și-n sufletele tuturor,  
întinerite.

În fiecare an, la 5 mai, sărbătorim  
presa noastră comunistă, armă puter-  
nică de luptă în mina clasei muncitore  
condusă de partid, important mijloc  
de răspîndire a ideilor vesnice tinere  
ale marxism-leninismului victorios.

Creata de Vladimir Ilici Lenin în fo-  
cul luptunilor bătrîni de clasă, pre-  
să de tip nou, acest „ochi ager al spi-  
ritului popular”, așa cum o spunea Karl  
Marx, a îmbrăcat înăd de la apariție  
un caracter militant, combativ, re-  
volucionar. Ziarele, revistele, toate pu-  
blicitățile comuniste călăuzite de con-  
cepția leninistă despre presă, au stră-  
bătut un drum glorioș de-a lungul an-  
ilor, educînd masele, înflăcăndu-le și  
mobilizîndu-le în lupta îndrîjită și ne-  
crăpitoare pentru stîrpierea exploatarei  
capitaliste și moșterea, pentru cons-  
truirea unei societăți fără clase și  
privilegi.

Nu o dată în decursul activității sale,  
Vladimir Ilici Lenin, a subliniat marea  
rol pe care-l joacă presa în viața so-  
cială, arătînd că ziarul legat de popor,  
scris și sprijinit de popor, devine nu  
numai un propagandist colectiv și un  
agitator colectiv, ci și un organizator  
colectiv. Este ideea care a stat la tem-  
elia înființării în 1900 a „Iskra” și

ceva mai tîrziu, în 1912, a „Pravda”,  
de la apariția căreia se împlinesc anul  
acesta 50 de ani. În paginile acestui  
ziar al nobililor aspirații populare,  
V. I. Lenin, marele nostru învățător, a  
publicat încă înainte de Marea Revolu-  
ție Socialistă din Octombrie, peste 250  
de articole.

Principiile presei comuniste stau și  
la baza presei din țara noastră, care  
continuă tradițiile revoluționare ale  
ziarelor comuniste din anii ilegalității.

Pentru scriitorii și ziaristii comu-  
niști nu-i eștie mare mare dorți acen-  
de a sluji intereselor generale ale cla-  
sei muncitoare, de a fi demni „ostai” ai  
partidului, luptători activi pentru mă-  
reața lui cauză”, așa cum sublinia to-  
varășul N. S. Hrușciov la primul Con-  
gres al ziaristilor sovietici. Pătrunși de  
spirit de partid, ajutați și îndrumați  
cu grijă părintească de către partid,  
ei sînt adepții credincioși ai principia-  
lității marxist-leniniste, ostai ai odo-

varului și dreptății. Neobosiți și activ,  
în permanentă căutare a noului, atît  
ziaristul, cit și scriitorul, născocesc pre-  
tutindeni și fără milă minciuna, igno-  
ranța, concepțiile dușmănoase și retro-  
grade, răspînzînd, în spiritul sarcinilor  
îmbrăcate de partid, problemelor arzătoare  
ale contemporaneității.

Presa din țara noastră ogîndeste  
uriasul avînt al muncii pentru desă-  
vîrșirea socialismului, al efortului des-  
fășurat cu atîta abnegație de către în-  
tregul popor sub conducerea partidului.

Noi succese în industrializarea țării!  
Încheierea colectivizării satului și  
sarcina întăririi economico-organizato-  
rice a tuturor gospodăriilor agricole co-  
lective!

Dezvoltarea învățămîntului, înflorirea  
artei și culturii!  
Creșterea nelencetată a nivelului de  
trăi!

În paginile ziarelor, în coloanele pu-  
blicităților de specialitate.

Presa noastră, prezentă în mîzul tu-  
tureror problemelor de interes obștesc,  
descoperă inițiative valoroase și gene-  
ralizează experiența înaintați, combat  
vechii, rutina, înapoierea și promovează  
noul, demască politica războinică a  
imperialismului și sudește în mase libe-  
le păcii, ale luptei pentru eliberarea pu-  
poporilor de sub asuprirea colonială, pen-  
tru dezarmarea generală și totală, pen-  
tru lichidarea experiențelor nucleare,  
pentru coexistența pașnică între țările  
cu sisteme sociale diferite.

La cea de-a 40-a aniversare a par-  
tidului, tovarășul Gheorghiu Gheorghiu-  
Dej arăta că: „Citiitorii, care au as-  
tăzi la îndemînă în trînje de sute de  
mii și milioane de exemplare presa par-  
tidului, ediții complete ale operei mar-  
xism-leninismului, o vastă literatură po-  
litică, își pot cu greu reprezenta acți-

unui simbol măreț, cu un extremă-  
ecou istoric. Sesiunea însăși a consti-  
tuit expresia cea mai strălucită a ca-  
racterului profund democratic al re-  
gimului nostru, expresia dezvoltării și  
perfecționării continue a democrației  
noastre socialiste. Participarea nemî-  
locită a mii și mii de oameni, repre-  
zențați ai întregului popor, la dezbă-  
tarea măsurilor cerute de terminarea  
colectivizării și necesitatea reorganiza-  
rii conducerii agriculturii, a întărit ca-  
racterul larg democratic, larg popular  
al acestui mare stat al țării.

Sesiunea Marii Adunări Naționale a  
constituit în același timp expresia dep-  
lină a unității indisolubile dintre  
partid și popor, dintre conducătorii  
partidului și statului nostru și cele  
mai largi mase muncitoare, expresia  
democrației socialiste în marș, în  
acțiune. Dincolo de nevăzuții pereți de  
sticlă ai uriașei și splendeide săli din  
noul Pavilion al Expoziției Economiei  
Naționale se întindea, de jur-împre-  
jur, zarea nemărginită, limpede și azu-  
rie a țării. Se părea, astfel, că Marea  
Adunare are loc în mijlocul țării, și că  
împrejurul ei stătea aleva, strîns la  
stat înalt, poporul întreg.

Terminarea cu succes a procesu-  
lui de colectivizare a agriculturii, re-  
zultatele deosebite ale gospodăriilor  
agricole colective, dezbaterile înflăc-  
rate ale Marii Adunări Naționale, pre-  
cum și mărturia miilor de înviați de  
pe tot cuprinsul țării au confirmat încă  
o dată justetea politicii partidului no-  
stru în rezolvarea creatoare, la specificul  
țării noastre, a unei probleme atît  
de complexe cum e transformarea socialistă  
a agriculturii și, de asemenea, atașea-  
mentul profund al țărânilor noastre față  
de această politică, față de idealul  
nostru socialist.

Poporul nostru a întors în această  
primăvară, cu înțelepciune și mîndrie,  
țila cea mare a istoriei sale viitoare.

## ISTORIE

AUREL MIHALE

## ZIUA PRESEI

Ștefan GHEORGHIU







# DESPRE ȚĂRANI

MARIN  
PREDA



„Voia să părăsească satul, dar prudența îl îndemna să mai păstreze un câlcâi în el câtă vreme ambele picioare nu stăteau încă pe un teren sigur în orașul Pașcani. Copilăriea pînă la doisprezece ani împănă cu frații săi, asupra cărora avuseseră todeauna pe vremea aceea o autoritate nu cu mult mai mică decît a tatălui. Desprețirea de țărânie nu se făcu însă atît de timpuriu. Întră înții ucenic la „Depoul C.F.R. Pașcani” unde timp de patru ani învăță lăcătușeria. Venind acasă odată pe an, în timpul verii, citeva săptămîni.

La douăzeci și patru de ani nu știa încă dacă pavașul orașului era foarte sigur pentru el, cînd

## Fragment din romanul în curs de apariție, „RISIPITORII”

ei, legăturile cu centrele din provincie, amploarea politică și răsunetul peste hotare al acestor acțiuni. Toți acești conducători erau acum judecați și închiși. Lungu se pomeni gîndindu-se la ei seri de-a rîndul, înainte de a adormi, cu capul pe pernă și cu privirea deschisă în însemnele mici odăițe închinate în care locuiea.

Deveni tăcuț și meditațiv și ochii săi se făcu atenți și se deschise larg scrutînd oamenii. O în-

gospodăria agricolă colectivă din țară. Eu îi vorbesc țic ca să ai o idee cît de cît aproximativ în problema, fiindcă eu te-am indicat pe tine și tu ai făcut o greșală deosebit de gravă (nu din punctul de vedere al cadrelor, nu-ți vorbesc acum ca responsabil de cadre, ci din punctul meu de vedere strict personal) și dacă mai faci una o să fu supărat cum nici nu mă cunoști (o să vorbim noi numai de țic și despre asta). Am reușit să inflexez gospodăria colectivă. Cu cine crezi? Cu frații mei? He, te înșeli. Să-ți atenți, am să-ți vorbesc acum despre țărani ca unul care a trăit douăzeci de ani cu țic și ei m-au înțeles, ca să descopăr abia după douăzeci de ani că rușele și chiar frații mei au gîndit todeauna că am fost prost că le-am dat pariea mea de pămînt și că în orice caz am fost prost că după ce am ajuns și eu lucrător la Pașcani n-am mîncat cîtiva ani pîne goală și cu leașa să fi venit să cumpăr pămînt!

Să cumpăr pămînt! Vezi, pentru ei lumea e o lume de țărani, orașele niște așezări izolate și în afara de țărani nimic nu mai există. Și asta merge pînă acolo încît... Ca să-ți faci o idee să-ți spun o istorie și mai și detaliat. Ceva cu birtașul și cu fratele meu. Eram detașat pe un șanțier și mîncam la un birt de la marginea orașului. Aveam nouăsprezece ani. Mîncam pe credit, eu și o băiat de la mine din sat, birtașul știa că e angajat sezonier, n-avea nici o grijă de plată, la leașa avea să-i plătească. La leașa însă s-a întîmplat să fim anunțați că conducerea șanțierului mă retrimite pe mine la Depou și pe el, liber. Aveam banii în mînă, trebuia să ne urcăm în camion și să plecăm. Ne-am urcat în camion. Și birtașul? „Dă-l în mîna-să, nu-i plătești” zice constentul meu. Și eu m-am plătut, nu era! Ceva cu birtașul și cu fratele meu, era un om cumsecade care ne făcuse credit fără multă codală; plăcere de bani la un băiat de nouăsprezece ani? Da, dar nu aîți de exagerată încît să-i ducă la o astfel de faptă. O curvă pentru care să fi făcut o asemenea potlogărie nu exista și nu putea fi vorba nici de plăcere inferioară a pușlamalei că i-a făcut birtașului „figura”. Abia acasă mi-am revenit: „Ce mama dracului a făcut ăla?” m-am întrebât și m-am întors îndărăt și i-am plătit birtașului datoria. Putea să reclame la Depou, eu trebuia să spun că de sat era băiatul și ar fi venit jandarmul după el și ar fi fost vai de viața lui.

Abia tîrziu, după ani de zile am reușit să descifrez sensul: el era țărăn și birtașul și șanțierul unde muncise, nu; orice faptă săvîrșită în lumea asta de nețărani nu conta, dă-l în mîna-să, hoția sau pușlamăia sau ale păcate erau valabile numai dacă erau săvîrșite acolo în sat. Din moment ce fapta era săvîrșită în afara satului era ca și cînd ar fi săvîrșit-o în pustiu, ca și cînd ar fi înșelat un peșter sau o groapă sau o buturugă. Așa gîndise el! Dovada: el în sat era un băiat cîntăcit, nu săvîrșea niciodată și nici n-avea să săvîrșească nici mai tîrziu astfel de ticăloșii.

Revenind la frații mei, după ce au pus mîna pe pămîntul meu — adică după ce m-au dus cu vorba să li-l dau lor — au zis: mare prost bădăia, în loc să-și fi păstrat pămîntul pe numele lui și nouă să ne fi lăsat doar dreptul să-l muncim și cu banii lui de lucrător să mai fi cumpărat altul, a ajuns la pușcăriie. De ce am ajuns la pușcăriie, de ce am renunțat la pămînt, dacă mai sînt sau nu pe lume altele demnușii mai bune decît cele țărânești, întrebări zadarnice care nu treceau prin capetele lor nici acum, cînd sub ochii lor partidul lua puterea și desăvîrșea de pildă reforma agrară, pentru ei, pentru țărani. În ziua aia, cînd am aflat ce părere au ei despre mine, îi spun că m-am infuriat așa de rău că am vrut să le iau pămîntul pe care li-l dăruisem — nu era mult, două pogoane — dar așa m-am infuriat că în noaptea aia nici n-am putut dormi.

A doua zi era să mă mut de-acasă, noroc că a sărit mama și mi-a spus că trebuie să am grijă să nu aflu lumea. Cîț despre pămînt, de ce aveam eu curaj să zic ce-ai auzit? Fiindcă nu mai aveam dreptul legal să-l pretind, trecuseră prea mulți ani de cînd se afla în folosința lor. Am crezut că n-o să reușesc să îndeplinesc sarcina, mă temeam de întrebarea: dacă e așa de bună gospodăria colectivă de ce nu intră în ea frații și rudele dumitale? Uite, asta a fost altă surpriză țărânească: nu mi-a pus nimeni nici o întrebare în acest sens. După trei zile de agitație se ridică dintr-o dată un mic și gros, n-am să-l uit în viața mea, îl chema Buricu. Buricu asta se ridică și-mi spunea pe nume: „Ioane, tu mă ști, mă, mînt pe mine?” „Cum te cheamă?” îl întreb eu. „Buricu Marin”. „Care îți turnai cerneală în ureche ca să înveți să scrii frumos?” zic. „Aha!” „Ei, zic, ce vrei să întreb?” „Ioane, zice, mă, să zicem că e așa cum spui tu, că în gospodăria colectivă o să fie mai bine. Dar uite ce te întreb eu: la toamnă se însoară fi-meu. Te întreb, crezi tu că peste zece ani copiii lui o să trăiască mai bine decît a trăit tat-său și bunici-său?” „Am tăcut, am simțit eu așa că în aer s-a adunat ceva. O mie de ochi se uitau la mine, numai ochi vedeam. Seara cînd mă culcam vedeam numai ochi sub ploașe. Mi-am adus aminte de un pasaj din Lenin despre țărani: „ne trebuie două sau trei generații ca să înșănătoșim psihologia țăranului”. Am răspuns: „Da, în zece ani membrii gospodăriei agricole colective vor duce o viață mai bună decît părinții lor. Nu aia pe care o vor duce nepoții lor, dar mai bună”.

Sau înscris vre-o șaițer dar erau toți săraci, ca de-ale Buricu. I-am înzeștriat cu ceva pămînt moșieresc, din cele cincizeci de hectare rămase din 45, le-am dat și ceva unelte și așa a început istoria colectivizării.

Dar marea dificultate care se ridică în calea colectivizării agriculturii nu constă numai în mentalitatea de proprietar a țăranului, în neputința lui psihologică de a se desprinde de proprietate și de obiceiurile de mic proprietar. Nu e numai atît, sau în orice caz chestiunea nu are numai acest aspect. Pentru că ia gîndește-te: poți tu să separi ideea de colectivizare a agriculturii de ideea construirii socialismului? Socialismul nu înseamnă pentru noi numai revoluție socială ci și salt istoric. Noi am învățat la școală, și tu și eu, — primul lucru pe care l-am învățat — că i-am bătat pe turci. La școala de ucenic aveam un profesor care chiar dacă nu știa lecția, chiar dacă bîlmăjea indiferent ce, dar dacă la sfîrșit ridicai glasul și răcneau: „și i-am bătat pe turci”. „Bravo, zicea, treci la loc, și-am dat nota zece, eu todeauna am spus că ești un băiat bun”. „Chiar și Eminescu arată cum un domnitor moșneacă noi de vorbă cu Baiazid-fuigerul și îi spune că noi ne apărăm „sărăcia și nevoile și neamul”. Ei, asta e, neamul mai înțeleg, într-adevăr l-am apărât o mie de ani, dar de ce sărăcie? De ce nevoile? De ce în această țară, dintre cele mai bogate din lume, „sărăcia și nevoile”? Eram noi acum patru-cinci sute de ani cei mai săraci popor din Europa? Să presupunem că eram, așa cum am învățat, că năvălirile tătarilor și ale altor barbari, au sărăcit și istovit în lupte singeroase și fără glorie — noi am învățat că cu glorie — un popor de păstori și plugari, așezat la o răspîntie de drumuri. Dar pe urmă? Pe urmă?

ce-a mai fost, după ce n-au mai fost nici țărani și nici turci? S-a întîmplat așa cum se întîmplă cu fata care nu-și dă seama că a ajuns mare și că trebuie să iașă în lume și să se mărite: e frumousă și bogată dar nu se uită nimeni la ea. Cel mult vine un cavaler teuton care își pune „nara la izvoarele apelor tale” cum spune un alt poet și te duce în urma carului lui de luptă, într-un război în care te mai bagă și la apă. Iată aspectul dramatic al chestiunii.

Revenind la țărani: se poate face saltul istoric fără ei? Nu! A fost descoperirea lui Lenin. Dar cum sint dispuse forțele la țară? Cum arată acești țărani? Ai să vezi la fața locului, dar nu strică, ducîndu-te acolo, să ai în mînt experiența unui activist mai bătrîn care în plus mai e și țărăn de origine.

Ai să găsești o categorie de țărani care caută să-și creștîge pe lîngă o viață mai ridicată ca standard și o schimbare de natură considerabilă și demnității. Există apoi o categorie foarte legată de pămînt, reacționară, posedînd vite multe și numeroase hectare, pricepută în agricultură și cu influență asupra celorlalte pături; asta trebuie îngrădită și apoi desființată politic și economic. Și, în sfîrșit, pătura de mijloc, mica burghezie țărânească, dacă cuvîntul burghezie nu e cam deplasat aici, față de niște oameni care umblă desculți. Despre categoria asta — din ea fac parte și frații mei — o să-ți vorbesc ca s-o cunoști, fiindcă odată ajuns acolo, trebuie să acționezi. Un comunist care vegetează o vreme vre-ți, dar nu comunist. Trebuie să-ți înși și în ce sens să acționezi, fiindcă un om de afaceri e și el un om de acțiune. Nu? Ce părere ai?

Lungu făcu o pauză și își aprinse de țigara care era pe sfîrșite una nouă. Fumau amîndoi și fumul se ridica vizibil spre tavan, împărșitîndu-se în circumferințe ce se dilatau sau se transformau în spirale de-a lungul tuburilor fluorescente care luminau biroul ca ziua. Această lumină nu pătrundea însă chipurile decît pentru a le face livide.

— Oamenii s-au frîmîntat todeauna să dea acțiunii sensul care s-o împlinească, așa cum se umple vasul cînd curge apa în el, continuă Lungu. În ce sens să acționezi? Iată întrebarea. Un aristocrat, un feudal acționează și el. Își mărește castelul, își renovează mobilierul, lărgește terenurile de vînoare, supune latifundiile vecine, sau le unește cu ale sale prin căsătorie; în cel mai bun caz dă serbări, are maniere stilate și gust ales, simțuri rafinate. Și, ai să zici, e și viteaz, își varșă cel puțin odată în viață singele pentru o prostie... Dacă mergem mai departe cu ideea observăm cum în cel mai fericit caz un capitalist va egua dacă se va lansa într-o acțiune în care concurenții săi ar putea să întrevadă posibilitatea de a-l ruina. Așa că pentru ce ar încerca el să fertilizeze o regiune în care bintuie seceta și în care fîntinile, rare și la adîncimi de ameștîi cînd te uîți în ele — cum ar fi Bărăganul nostru — sîlesc animalele și oamenii să în dure selea în timp ce Dunărea curge cu ape adunate din jumătate Europa, la cincizeci sau o sută de kilometri apropiere? Ce l-ar putea atrage într-un pustiu? Mirajul unor comori ascunse? Mirosul petrolului? Aur, minereuri, zăcăminte rare, dacă sint. Dacă nu, toți cei ce sint acolo n-au decît să fugă sau să crape. Un comunist va cere todeauna să-l se-spuna care sint condițiile concrete. El are în vedere ideea că transformările pe care le urmărește trebuie să fie opera conștientă a oamenilor sau să devină conștienți de pe parcurs. Să revenim la țărani, fiindcă vreau să te descurci bine, să nu greșești iar, sau în orice caz să nu faci greșeli mari sau dacă le faci să le corectezi repede și energic... Îți spuneam cum am descoperit eu categoria aceea de țărani din care fac parte și frații mei.

Eram într-un sat din Bărăgan și era vorba tot despre înființarea unei gospodărie colective. Ră-



înțelese că înapoi în sat drumurile îi erau tăiate: frații săi se însuraseră și împărșiră între ei partele lor de pămînt. Ei ziceau la modul cel mai ocultat care se putea închipui că tot n-avea el cum să mai lucreze pămîntul și ar fi fost „păcat de Dumnezeu” să-l vîndă și să ia bani pe el: banii se duc și pămîntul nu se mai întoarce. Ar fi oare un frate mai în cinste ținut, sau un unchi mai iubit de rude decît el dacă ar zice da și i-l lăsa în grija lor, să-l muncescă?

A zis da și a rămas fără pămînt. N-a fost însă chiar ruptura totală, căci oricînd întorcîndu-se în sat ar fi putut să se adăpostească liniștit în familie cel puțin o lună de zile pe an dacă viața l-ar fi silit și n-ar mai fi avut ce mîncă și unde se duce. Abia după cîtiva ani se rușe însă cu totul de-ai săi, silit fiind, căci locul nașterii îi era acum indicat în toate fișele de poliție ce i se făcuseră după greva din '33, cînd fu atras în activitatea politică ilegală.

Hotărîrea definitivă de a activa ilegal o luă într-o seară, într-o circumdă din mahalaua Giulești (părăsise între timp, de patru ani, depoul din Pașcani și venise la Ateliere împreună cu un prieten lăcătuș ca și el). Era o circumdă ordinară cu scară, cu talaș presărat pe jos, cu potoacă la intrare și cu clopoțel deasupra pragului, unde intrase furios să facă să înceteze glasul supărător al instinctului care îl șoptea: „drumul pe care vrei s-o apuci duce la moarte sau la închisoare”. Nu exista oare decît alternativa: moarte sau pierdere libertății? Numai atît era? Cine putea să cunoască dinainte surprizele ce ni le rezervă schimbarea neîncetată a lumii?

Îl veneau în amintire evenimentele din ultimii patru ani de cînd părăsise depoul din Pașcani, precum și schimbarea ce se petrecuse cu sine în acest timp. Greva fusese reprimată singeros, conducătorii comunisti și greviștii frunțați arestați, și fusese arestat și prietenul său sub bănuiala că ar fi fost un agent de legătură trimis de comunistii din Pașcani la Ateliere. Îl băuseră și îl chinaseră citeva zile să spună numele celor care îl trimisese. „Bine, dar tu nu știi nimic!” zise Lungu indignat. „Da, dar ei n-au de unde să știe că eu nu știu nimic. Te vor aresta și pe tine, mai bine fugi!”.

Lungu nu fugi, fu arestat și suferi aceleași bătaii și i se dădu de asemenea drumul cu avertismentul „să se astîmpere”. Observă un lucru curios care se petrecu cu sine în aceste zile. Teama și așteptarea arestării și a bătailor fusese mai chinătoare decît arestarea și bătaile înșeși și, odată leșit de acolo, frica de poliție încetă să-l mai turbure.

Absența fricii îl eliberă brusc gîndirea și îl făcu să a cunoștință de evenimentele în care fusese implicat ca participant anonim: manifestarea conducătorii comuniste a grevelor, organizarea

trebare se citea în privirea sa. „Vreau să știu despre ce e vorba! Cei arestați sint muncitorii simpli ca și mine, care nu știu nici ei nimic și s-au pomenit singuri în fruntea noastră fără să fie luminați de nici o idee, sau ei știu ceva care eu nu știu și ar trebui să știu?”.

Privirea sa întîlni o alta ca și a lui, care însă deținea un soi de răspuns: o broșură subțire, strecurată cu grijă în buzunar la garderobă. Acasă, în mica lui odăie încăle usă și începu să citească. În broșura se spunea că lumea nu e dată odată pentru todeauna așa cum e, că în prezent cei ce stăpînesc marile bunuri și marile mijloace de producere a lor au trebuit, la vremea lor, să lupte pentru a dobîndi puterea. Că această putere nu este nici ea dreaptă și că trebuie răsturnată prin luptă. Lectura aceasta îl emoționă. Ceru imediat alta. Întelega numai jumătate din ceea ce citea și căuta în broșura următoarele ceea ce îl scăpa în celelalte.

Astfel petrecu un an. Cel care îi dădea broșurile dispăru într-o zi, nu mai veni la atelier, și nimeni nu știu dacă a fost arestat sau dacă s-a ascuns. Apăru unul nou, mult mai hotărît, care îi ceru să îndeplinească o sarcină. Acceptă, turburat însă de instinct: știa ce-l așteaptă. Nu se temea decît de moarte, care îl privea parcă din față, de la zece metri distanță, cu douăsprezecezeci ridicate în aer: la o comandă ce ar fi fost executată cu precizia unui mecanism, știa acest lucru din armată, foc l-n-ar mai fi fost nimic, n-ar mai fi aflat nimic despre nimeni, n-ar mai fi putut avea această bucurie fremătătoare ce îl stăpînea de a se retrage în odaia lui și a citi despre menirea clasei muncitoare din care făcea parte.

Deveni prudent, sentimentul primejdiei îl creșcu, dar nu renunță să îndeplinească sarcinile de încercare ce i se trasau și mai ales nu renunță la lectura cărților interzise. În cîrind se trezi că posedă cunoștințe aproape sistematice de istorie, filozofie și economie politică.

Prin 1935 se hotărî. „Ce mă așteaptă pe mine ocolind activitatea comunistă? se întrebă. Pot eu, în odaia mea mucedă de trei pe doi să întemeiez o familie? Și dacă m-aș însura, ce-aș putea să fac tot restul vieții? Să smulg din salariul meu zece lei pe săptămînă și să-i beau împreună cu alții în această circumdă murdară? Și pe urmă să îmbătrînesc și să mă uit la copiii mei cum trăiesc roși de dorinți care nu pot fi împlinite și îmbătrîniți ei înșiși de timpuriu poate chiar înainte să mor eu? La ce i-ași putea îndemna la altceva decît să creadă în noroc și cum i-ași putea eu împiedeca să nu-și scoată șapca în fața slugii patronului și să dorească și ei să ajungă asemenea slugi, sau să apuce pe drumul afacerilor murdare, în poliție sau în jandarmerie? Să-l văd pe copilul meu cu ochii stîlcind de servilism, îndoindu-și și spinarea! Mai bine nu-l fac!”.

„În Iunie 1949, după plenara din 3-5 martie m-a trimis partidul la mine în sat. Trebuia să ajut la înființarea uneia din primele cincizeci de



Desen de IULIAN OLARIU.



# PRIMĂVARA GRĂBITĂ

VERONICA PORUMBACU

## Veniră ca pădurile

Veniră ca pădurile în mers, ca oastea firelor de grâu a cimpurilor, cu steagul frunzelor desfășurate în vânt și înima — ca soarele — în palmă.

Veniră ca pădurile în mers, ei, oamenii pământului bătrîn, de pe fălmitul vechi pe care-au scris o geografie nouă pretutindeni.

Veniră ca pădurile în mers, ca oastea firelor de grâu a cimpurilor, și-aduc — cînd vin acasă, înapoi actul de naștere al țării noi.

LETIȚIA PAPU

## Bucurie

Înimă, inimă, să nu mi te-ndoi Sub a luminii degete pure. Ascultă, foșnește-nră noi Bucuria ca frunza-n pădure.

Înfinț, sete și boare! Joacă înima noastră-n lumină. Brațe se-nalță s-o impresoare Și înima noastră naște lumină.

Își freacă-mă creanga în codru alunii, Mi-lime noastre-s pe umeriți lunii, Crește sămînța în tuma cea revășnă, Brațele noastre globul îl leagă-nă.

Pădurile toate foșnesc în vînt Joacă lumina în repede salt, E bucuria noastră zburînd din pămînt, Pe funii stelare urcînd spre înalt, E bucuria noastră ce urcă-n înalt.

ANGHEL DUMBRĂVEANU

## Vecinul meu se uita în soare

...Ca un planan freacă-mă adînc În vîntul acestei mari primăveri: Toate ogoarele țării au leșii cu pleptu-n lumină, Toți țărani patriei mele, Umăr la umăr, unii, Cu privirea senină, încrezătoare, puternică, Urcă-n efluviiul vînturilor Și pașii lor se-ud răsîndîn Pe spirala de aluminiu a zării.

Vecinul meu din satul natal Avea șapte copii Și-o singură oală. Dormeau pe scîndură sau pe rogojini Și dimineața plecau în strachina cu ojei Bulgării înstelate de mătăi Și aripa fragilă a cepii. Apoi loveau cu sapa în ogorul spinzurat pe deal, Incercînd să-duce ploaie pentru mîrlăușii Lîngă flautul galben al porumbului, Dar flautul se ofilea și făcea...

Slăm în răscrucea ulfelor Așezați pe rădăcinile bătrînilui salcîm, Răsucite-n afară. Soarele răsare în capătul ulfel, Imens ca o banjiță de orz. Soarele vine, rostogolindu-se, spre noi Și vecinul meu se privește în soare. Vecinul meu se uita în soare, îl ridică pe umăr Ca pe un sac de grâu plin de melodii Și pornește-nainte Însoțit de privirea mele, De păsările mele însetate de înălțimi.

Ce se petrece de-a lungul unei zile de campanie într-una din gospodăriile colective ale regiunii Galați, ce-i preocupă acum pe colectivisti, pe tractoriști, pe inginerul agronom?

## Ziua de lucru a președintelui

Tractorare străbat cîmpul, căruje se duc și vin, oamenii lucrează pe semănători, în răsădnie, în livadă, în vie... Fiecare știe precum ce are de făcut și execută totul îndeplinind un program dinainte stabilit.

Un mecanism care funcționează perfect, executînd zeci și sute de operații deodată. Cine concepe programul precis al muncii oamenilor în această campanie? Există oameni care stabilesc și urmăresc totul.

În zori, înainte de 5 dimineața, Irimia T. Năstase, președintele, a venit să se întîlnească cu brigadierii. De cu seară omul fusese chemat la S.M.T., la o ședință și stătuse acolo la discuții, foarte importante firește, pînă tîrziu, așa că acasă a ajuns pe la 11 noaptea. De adormit, a adormit mai tîrziu.

Președintele s-a grăbit să ajungă la sediul. Lăsase vorba de cu seară să se adune aici toți brigadierii, la ora 5. Așezați în jurul mesei șase sau șapte oameni pun la cale tot ce se petrece în cursul zilei pe cîmpurile de peste două hectare, în carneașele brigadierilor apar primelile însemnări ale zilei... 2 tractorare la semăntul orzului, un tractor la semăntul floarea-soarelui, 3 tractorare la pregătirea terenului pentru semăntul floarea-soarelui, 3 tractorare la pregătirea terenului pentru însemnarea porumbului... Se vor face plantări de pomi, brigada legumicolă va lucra la replicat...

În felul acesta cei șase sau șapte oameni hotărîseră încă o dată, acum în zori, tot ce va trebui raportat la sfîrșitul zilei ca îndeplinit.

La o asemenea discuție nu se spun vorbe de prisos. Oamenii știu pe scutur neîbătărit și mereu le fug privirile pe ferăstrău...

În sfîrșit președintele își așează palma pe masă:

— La treabă!

Biroul rămîne singur și așa va sta pînă seara. Oamenii, atelețele, tractorarele sînt acum pe cîmp.

Ziua de lucru a lui Irimia T. Năstase, președintele, abia începută, se va desfășura pînă seara sub semnul grăbii, al altor treburi de care anul acesta trebuie să răspundă.

Intui o vizită în grajdurile de vaci. Producția de anul trecut la lapte n-a fost cea care ar fi putut să fie. Anul ăsta munca la grajduri trebuie mult îmbunătățită și președintele nu-și poate îngădui nici acum, cînd prezența lui este cerută la cîmp, să nu treacă dimineața prin grajduri, să vorbească cu ingrijitorii, să vadă, să cerceteze totul.

În același timp, la păsări, unde s-au adus mii de pui trebuie să meargă mereu președintele... Puii sînt mici, îngrijirea lor e pretențioasă și creșterea toarele au nevoie și de îndrumarea lui.

Tot atât de importante sînt acum și lucrările la grădina de zarzavate... Și la vie... Și pomii trebuie udați...

În rest, președintele poate fi găsit la cîmp, acolo unde acum se consună cel mai mare volum de muncă și unde răspunderea muncii fiecăruia este mai mare ca oriunde.

## Pedagogii pămîntului

Sînt și tarilele frumoase, motivează Drăgan Tănase, rezultatele bune obținute astăzi de brigada 5, brigada a treia de tractorare (30 ha semănate cu inulei și borecașii 120 ha pregătite cu grăpele. În două zile de cînd s-a îndreptat vremea brigada a îndeplinit aproape 95 la sută din lucrările care trebuiau efectuate.)

Sînt tarilele lungi — în dreapta șoselei Viziru avem doi kilometri, în stînga — șase kilometri, pămîntul bun, și-e mai mare dragul să lucrezi, reia și argumentează tractoristul Emil Burcuță, cuvintele șefului de brigadă.

— De la înființarea gospodăriei, din 1958. Înainte de a veni aici, am mai lucrat la alte 5 gospodării colective.

— Cum a fost la început aici?

— Cam „zgîrîit”. Ei nu prea ne ajutau în lucrări, nu priveau cam... așa. Nu vedeau înlesnirile aduse de mecanizare și credeau că noi o să facem de prisos forțele de muncă ale gospodăriei...

— Și acum?

— Din multă vreme se uită altfel la noi și ne ajută în muncile pe care le avem de făcut. Bine, și noi ne dăm silința. Astă-vară am fost prima brigadă care am terminat recolta la grâu. Iar acum terminăm printre cei dinți însemnătați.

Canciu Gheorghe are douăzeci și trei de ani și e cel mai bun tractorist din brigadă. A terminat școala în 1954, la Viziru, și mai are doi frați care sînt tot tractoriști.

— Are înclinație asupra mamei? Ei caracterizează unii din tovarășii săi cu un ton care-i admirativ.

— Dacă dă-nci pînă la Chișinău la finzi o sfărșă pe unde a trecut el cu tractorul, brazda făcută de Canciu e mai dreaptă ca afoara, spune altul cu un glas la fel de respectuos.

Canciu Gheorghe e un băiat tînr, înalt și subțire, cu o față prețioasă.

— Bine că e vremea bună, ne sporește el de sus, de pe tractor. Ch. pînă, ne zăbătem și ne zăbătimeam de ne-zăc în vagonul de dormit, ca sepa... Bine că e vremea bună.

Și pornește tractorul înainte prin lumina fragedă a zilei de primăvară și prin vremea bună.

Seara, în timp ce se ținea ședința de bilanț și de planificare cu brigadierii, pe ușa sedinței intră tot Mihalache, organizatorul de partid de la S.M.T. „și Mai” Brăila.

— Drăgane, îi întreabă el supărat pe șeful brigăzii, de ce ai la ora cînd ai scos semănătorile din cîmp?

— Păi nu mai avem ce semina.

— Cum?

— Nu mai avem ce semina.

— Ați și terminat? Întreabă decum-pănit organizatorul de la S.M.T.

— Gata. Cu semănătorile de plătase nu mai avem ce face.

— Atunci o să vi se ia.

— Vi se ia, dar să se ia și și pînă „separat”. S.M.T. Brăila are o inițiativă care merită laude: acordă pentru fiecare câmping un șlag de frunze și un „șlag” gospodăriei pe care le are în raza sa. „Arde”-poștopoșe bineînțeles în gospodăria codăș. Pe placardul pe care e desenat scris: „Nu plec de aici pînă cînd nu se îndreaptă lucrurile”. Și stă proptăit în cartea gospodăriei pînă cînd se îndreaptă lucrurile.

A zecea seară a inginerii

Printre zecile și zecile de oameni răspîndiți pe cîmp și prinț, fiecare în virtutea altor treburi, unul este inginerul agronom. Locul și funcția lui în această campanie sînt foarte importante.

Mama din ce în ce petrece acum pe cîmp, aici o însoțită de un grup de plătaci ce-o însoțesc acum sămînța și să se poartă lipsa de prezența acestor oameni.

Un băiat de pe o semănătoare a o-lergat la brigadier:

— Spune-mi, ovașul trebuie semănat, tot așa de adînc ca mîrlăușii?

— Brigadierul a răspuns:

— O s-o întrebăm mai bine pe inginer, să vedem ce zice carul!

Prestigiul suprem îl deține „carul” — prin mesagerul ei, inginerul agronom.

E și firesc — agricultura socialistă este o agricultură științifică. Știința este hotărî de grație la care s-o ținuț seama de îndreptările științifice agricole.

— Aveam mare nevoie de un inginer agronom, ne-au spus mai mult colectivisti. Inginerul acesta nu era aici. Lucra la oraș, la Brăila.

Acum zece zile înăi primii oameni de aici a apărut un chip nou. O ingineră tânără, pușin înaltă. Oamenii au primit-o bine. Au găsit-o bine, cu luat-o între ei și i-au spus ce au ei de făcut.

Ziua de azi e a zece și de lucru în gospodăria colectivă a inginerii agronom Mirela Opreșanu.

Din prima zi și pînă acum colectivisti au avut destulă grijă și o preocupare mai bine pe lucrările îngineră. Și nu de puține ori în aceste zile ființa aceasta ține-o o-deredit un om nu numai îngineră cu neregulile. Ingineră a trimis-o-o vîntul terenul (cele 150 de hectare) pe care se va semina porumbul pentru producția de 5.000 kg boabe la hectar.

Azi ingineră străbate cîmpul alături de brigadierii și de tractoriști. E nevoie de sfatul și peste tot.

Oamenii au început s-o cunoască. Ei cunoaște și ea pe ei. La început le vorbea cu prea multe reverențe și ei îi vorbeau la fel. Au început să dispără distanțele. Mîna, preocupările comune n-a apăsărit și-și vorbește acum firesc, ca oamenii care se cunosc de mult și care au același drum de lucru.

După o zi de alergătură pe cîmp, ingineră Opreșanu se simte obosită. Și gîndurile încep să i se amestecă. A discutat azi și cu inginerul de la secția agricolă a raionului.

— Am nevoie de niște îngrășăminte chimice, i-a cerut ea șefului.

— Ce să facem mai falo, nu prea avem, s-o acuzat el.

— Micar vreo 3.000 de kilograme.

— Sîm, dar n-avem.

— Poate, poate.

— Bine, să mai vedem!

Dar trebuie și puțin odihnă. Ar vrea să meargă într-o seară pe cîmp, seara. Și meargă însoț, peste cîmpuri.

A discutat azi și cu inginerul de la secția agricolă a raionului.

— Am nevoie de niște îngrășăminte chimice, i-a cerut ea șefului.

— Ce să facem mai falo, nu prea avem, s-o acuzat el.

— Micar vreo 3.000 de kilograme.

— Sîm, dar n-avem.

— Poate, poate.

— Bine, să mai vedem!

Dar trebuie și puțin odihnă. Ar vrea să meargă într-o seară pe cîmp, seara. Și meargă însoț, peste cîmpuri.

A discutat azi și cu inginerul de la secția agricolă a raionului.

— Am nevoie de niște îngrășăminte chimice, i-a cerut ea șefului.

— Ce să facem mai falo, nu prea avem, s-o acuzat el.

— Micar vreo 3.000 de kilograme.

— Sîm, dar n-avem.

— Poate, poate.

— Bine, să mai vedem!

Dar trebuie și puțin odihnă. Ar vrea să meargă într-o seară pe cîmp, seara. Și meargă însoț, peste cîmpuri.

A discutat azi și cu inginerul de la secția agricolă a raionului.

— Am nevoie de niște îngrășăminte chimice, i-a cerut ea șefului.

— Ce să facem mai falo, nu prea avem, s-o acuzat el.

— Micar vreo 3.000 de kilograme.

— Sîm, dar n-avem.

— Poate, poate.

— Bine, să mai vedem!

zic, bună! Ici, colo, înseă pelenii a mai înăbușiți cîte ova. Poate trebuia să băgăm atunci oia, vitele peste lan. Lotul de orz din vatra viteiului e des-perje. De aici apoi, de la orz, du-te tu, Nicolae Băjan la tractorare, apoi vezi ce-i cu sămînța de floarea-soarelui, cum îl cu carșofii, stat de vorbă cu oamenii! Timpu-i bun, soare, cald, în seara asta terminăm cu toate păioasele. Gata cu borecașul, ovăzul-boabe, masa verde. Întrebați de ce atîta suprafată? Păi să vă răspund: E nevoie! La sfîrșitul anului o să avem 300 bovine. Și din asta 102 vaci cu lapte. Acum se vede că totu-i scotit, nu?

Aici, în arătura asta peste care a trecut o ploaie, am semăntat mazărea: 30 hectare. O așteptăm să răsădă. Treaba o socotim încheiată după răsărire. De aici atunci, tu, tractorist și brigadier scapi de grijiile care te încercă: s-a tăcut lucru bun, nu s-a încercat? Răspunde. Îți arată cum e și cum nu e. Apoi după cum luăm în țigăni împărșiați pe terenul nostru vorbesc despre delăsarea unor tovarășii de la „Dunărea” Gropeș. Am fost și la președintele lor, Badiu Mocanu, că era totmai în adimare generală și-i spun:

— Veniți bre și luați-vă hujanii!

— Venim.

Și iaca n-au venit și trebuie să mă duc din nou la ei, că altfel îl bagă tractorul sub hrană. Tractoriștii mă strîng și ei. Cui îi arde de așteptat acum? De altfel dacă-i să vorbim de zori tractoriștilor, apoi uita ne aflăm acum pe cîmp, lângă motorare, și-i pot spune mai înainte că se muncesc toate din din pînă. Lezi că și pămînturile noastre-e în palmă. Porneți brazda aici și înțel, etc., peste doi kilometri, Lăzari, ocolim, etc. de trei patru sute de metri cum erau înainte cînd semăntam de-a curmezișul soarelui, așa cum apăsăm. Acum, gata s-a terminat; semăntăm în lungie, de la tractor în spate, și alăd plantele înaltă, seara seara. E drept că u-nsear pe mai înainte și de seara care nu se înșeapă de loc cu lucru” după ce s-a terminat. Trebuie îngrijitorii să se așeze pe pămîntul și o nevoie de ajutor, așa că este și de mare și ocupat. Eu am mai înșeapă pe la tractorare și cînd vin aici, se ocupă? Împărșiați colectivisti! Nu, se ocupă numai brigădi. Îi pomenește acum, căci eu țipam și stii. Am o-șeș, înăi împărșite, am luat cu mine și de seară și un pic și am început să împărșim. Cînd seara treacă va înșeapă pe la tractorare și cînd vin aici, se ocupă? Împărșiați colectivisti! Nu, se ocupă numai brigădi. Îi pomenește acum, căci eu țipam și stii. Am o-șeș, înăi împărșite, am luat cu mine și de seară și un pic și am început să împărșim. Cînd seara treacă va înșeapă pe la tractorare și cînd vin aici, se ocupă? Împărșiați colectivisti! Nu, se ocupă numai brigădi. Îi pomenește acum, căci eu țipam și stii. Am o-șeș, înăi împărșite, am luat cu mine și de seară și un pic și am început să împărșim. Cînd seara treacă va înșeapă pe la tractorare și cînd vin aici, se ocupă? Împărșiați colectivisti! Nu, se ocupă numai brigădi. Îi pomenește acum, căci eu țipam și stii. Am o-șeș, înăi împărșite, am luat cu mine și de seară și un pic și am început să împărșim. Cînd seara treacă va înșeapă pe la tractorare și cînd vin aici, se ocupă? Împărșiați colectivisti! Nu, se ocupă numai brigădi. Îi pomenește acum, căci eu țipam și stii. Am o-șeș, înăi împărșite, am luat cu mine și de seară și un pic și am început să împărșim. Cînd seara treacă va înșeapă pe la tractorare și cînd vin aici, se ocupă? Împărșiați colectivisti! Nu, se ocupă numai brigădi. Îi pomenește acum, căci eu țipam și stii. Am o-șeș, înăi împărșite, am luat cu mine și de seară și un pic și am început să împărșim. Cînd seara treacă va înșeapă pe la tractorare și cînd vin aici, se ocupă? Împărșiați colectivisti! Nu, se ocupă numai brigădi. Îi pomenește acum, căci eu țipam și stii. Am o-șeș, înăi împărșite, am luat cu mine și de seară și un pic și am început să împărșim. Cînd seara treacă va înșeapă pe la tractorare și cînd vin aici, se ocupă? Împărșiați colectivisti! Nu, se ocupă numai brigădi. Îi pomenește acum, căci eu țipam și stii. Am o-șeș, înăi împărșite, am luat cu mine și de seară și un pic și am început să împărșim. Cînd seara treacă va înșeapă pe la tractorare și cînd vin aici, se ocupă? Împărșiați colectivisti! Nu, se ocupă numai brigădi. Îi pomenește acum, căci eu țipam și stii. Am o-șeș, înăi împărșite, am luat cu mine și de seară și un pic și am început să împărșim. Cînd seara treacă va înșeapă pe la tractorare și cînd vin aici, se ocupă? Împărșiați colectivisti! Nu, se ocupă numai brigădi. Îi pomenește acum, căci eu țipam și stii. Am o-șeș, înăi împărșite, am luat cu mine și de seară și un pic și am început să împărșim. Cînd seara treacă va înșeapă pe la tractorare și cînd vin aici, se ocupă? Împărșiați colectivisti! Nu, se ocupă numai brigădi. Îi pomenește acum, căci eu țipam și stii. Am o-șeș, înăi împărșite, am luat cu mine și de seară și un pic și am început să împărșim. Cînd seara treacă va înșeapă pe la tractorare și cînd vin aici, se ocupă? Împărșiați colectivisti! Nu, se ocupă numai brigădi. Îi pomenește acum, căci eu țipam și stii. Am o-șeș, înăi împărșite, am luat cu mine și de seară și un pic și am început să împărșim. Cînd seara treacă va înșeapă pe la tractorare și cînd vin aici, se ocupă? Împărșiați colectivisti! Nu, se ocupă numai brigădi. Îi pomenește acum, căci eu țipam și stii. Am o-șeș, înăi împărșite, am luat cu mine și de seară și un pic și am început să împărșim. Cînd seara treacă va înșeapă pe la tractorare și cînd vin aici, se ocupă? Împărșiați colectivisti! Nu, se ocupă numai brigădi. Îi pomenește acum, căci eu țipam și stii. Am o-șeș, înăi împărșite, am luat cu mine și de seară și un pic și am început să împărșim. Cînd seara treacă va înșeapă pe la tractorare și cînd vin aici, se ocupă? Împărșiați colectivisti! Nu, se ocupă numai brigădi. Îi pomenește acum, căci eu țipam și stii. Am o-șeș, înăi împărșite, am luat cu mine și de seară și un pic și am început să împărșim. Cînd seara treacă va înșeapă pe la tractorare și cînd vin aici, se ocupă? Împărșiați colectivisti! Nu, se ocupă numai brigădi. Îi pomenește acum, căci eu țipam și stii. Am o-șeș, înăi împărșite, am luat cu mine și de seară și un pic și am început să împărșim. Cînd seara treacă va înșeapă pe la tractorare și cînd vin aici, se ocupă? Împărșiați colectivisti! Nu, se ocupă numai brigădi. Îi pomenește acum, căci eu țipam și stii. Am o-șeș, înăi împărșite, am luat cu mine și de seară și un pic și am început să împărșim. Cînd seara treacă va înșeapă pe la tractorare și cînd vin aici, se ocupă? Împărșiați colectivisti! Nu, se ocupă numai brigădi. Îi pomenește acum, căci eu țipam și stii. Am o-șeș, înăi împărșite, am luat cu mine și de seară și un pic și am început să împărșim. Cînd seara treacă va înșeapă pe la tractorare și cînd vin aici, se ocupă? Împărșiați colectivisti! Nu, se ocupă numai brigădi. Îi pomenește acum, căci eu țipam și stii. Am o-șeș, înăi împărșite, am luat cu mine și de seară și un pic și am început să împărșim. Cînd seara treacă va înșeapă pe la tractorare și cînd vin aici, se ocupă? Împărșiați colectivisti! Nu, se ocupă numai brigădi. Îi pomenește acum, căci eu țipam și stii. Am o-șeș, înăi împărșite, am luat cu mine și de seară și un pic și am început să împărșim. Cînd seara treacă va înșeapă pe la tractorare și cînd vin aici, se ocupă? Împărșiați colectivisti! Nu, se ocupă numai brigădi. Îi pomenește acum, căci eu țipam și stii. Am o-șeș, înăi împărșite, am luat cu mine și de seară și un pic și am început să împărșim. Cînd seara treacă va înșeapă pe la tractorare și cînd vin aici, se ocupă? Împărșiați colectivisti! Nu, se ocupă numai brigădi. Îi pomenește acum, căci eu țipam și stii. Am o-șeș, înăi împărșite, am luat cu mine și de seară și un pic și am început să împărșim. Cînd seara treacă va înșeapă pe la tractorare și cînd vin aici, se ocupă? Împărșiați colectivisti! Nu, se ocupă numai brigădi. Îi pomenește acum, căci eu țipam și stii. Am o-șeș, înăi împărșite, am luat cu mine și de seară și un pic și am început să împărșim. Cînd seara treacă va înșeapă pe la tractorare și cînd vin aici, se ocupă? Împărșiați colectivisti! Nu, se ocupă numai brigădi. Îi pomenește acum, căci eu țipam și stii. Am o-șeș, înăi împărșite, am luat cu mine și de seară și un pic și am început să împărșim. Cînd seara treacă va înșeapă pe la tractorare și cînd vin aici, se ocupă? Împărșiați colectivisti! Nu, se ocupă numai brigădi. Îi pomenește acum, căci eu țipam și stii. Am o-șeș, înăi împărșite, am luat cu mine și de seară și un pic și am început să împărșim. Cînd seara treacă va înșeapă pe la tractorare și cînd vin aici, se ocupă? Împărșiați colectivisti! Nu, se ocupă numai brigădi. Îi pomenește acum, căci eu țipam și stii. Am o-șeș, înăi împărșite, am luat cu mine și de seară și un pic și am început să împărșim. Cînd seara treacă va înșeapă pe la tractorare și cînd vin aici, se ocupă? Împărșiați colectivisti! Nu, se ocupă numai brigădi. Îi pomenește acum, căci eu țipam și stii. Am o-șeș, înăi împărșite, am luat cu mine și de seară și un pic și am început să împărșim. Cînd seara treacă va înșeapă pe la tractorare și cînd vin aici, se ocupă? Împărșiați colectivisti! Nu, se ocupă numai brigădi. Îi pomenește acum, căci eu țipam și stii. Am o-șeș, înăi împărșite, am luat cu mine și de seară și un pic și am început să împărșim. Cînd seara treacă va înșeapă pe la tractorare și cînd vin aici, se ocupă? Împărșiați colectivisti! Nu, se ocupă numai brigădi. Îi pomenește acum, căci eu țipam și stii. Am o-șeș, înăi împărșite, am luat cu mine și de seară și un pic și am început să împărșim. Cînd seara treacă va înșeapă pe la tractorare și cînd vin aici, se ocupă? Împărșiați colectivisti! Nu, se ocupă numai brigădi. Îi pomenește acum, căci eu țipam și stii. Am o-șeș, înăi împărșite, am luat cu mine și de seară și un pic și am început să împărșim. Cînd seara treacă va înșeapă pe la tractorare și cînd vin aici, se ocupă? Împărșiați colectivisti! Nu, se ocupă numai brigădi. Îi pomenește acum, căci eu țipam și stii. Am o-șeș, înăi împărșite, am luat cu mine și de seară și un pic și am început să împărșim. Cînd seara treacă va înșeapă pe la tractorare și cînd vin aici, se ocupă? Împărșiați colectivisti! Nu, se ocupă numai brigădi. Îi pomenește acum, căci eu țipam și stii. Am o-șeș, înăi împărșite, am luat cu mine și de seară și un pic și am început să împărșim. Cînd seara treacă va înșeapă pe la tractorare și cînd vin aici, se ocupă? Împărșiați colectivisti! Nu, se ocupă numai brigădi. Îi pomenește acum, căci eu țipam și stii. Am o-șeș, înăi împărșite, am luat cu mine și de seară și un pic și am început să împărșim. Cînd seara treacă va înșeapă pe la tractorare și cînd vin aici, se ocupă? Împărșiați colectivisti! Nu, se ocupă numai brigădi. Îi pomenește acum, căci eu țipam și stii. Am o-șeș, înăi împărșite, am luat cu mine și de seară și un pic și am început să împărșim. Cînd seara treacă va înșeapă pe la tractorare și cînd vin aici, se ocupă? Împărșiați colectivisti! Nu, se ocupă numai brigădi. Îi pomenește acum, căci eu țipam și stii. Am o-șeș, înăi împărșite, am luat cu mine și de seară și un pic și am început să împărșim. Cînd seara treacă va înșeapă pe la tractorare și cînd vin aici, se ocupă? Împărșiați colectivisti! Nu, se ocupă numai brigădi. Îi pomenește acum, căci eu țipam și stii. Am o-șeș, înăi împărșite, am luat cu mine și de seară și un pic și am început să împărșim. Cînd seara treacă va înșeapă pe la tractorare și cînd vin aici, se ocupă? Împărșiați colectivisti! Nu, se ocupă numai brigădi. Îi pomenește acum, căci eu țipam și stii. Am o-șeș, înăi împărșite, am luat cu mine și de seară și un pic și am început să împărșim. Cînd seara treacă va înșeapă pe la tractorare și cînd vin aici, se ocupă? Împărșiați colectivisti! Nu, se ocupă numai brigădi. Îi pomenește acum, căci eu țipam și stii. Am o-șeș, înăi împărșite, am luat cu mine și de seară și un pic și am început să împărșim. Cînd seara treacă va înșeapă pe la tractorare și cînd vin aici, se ocupă? Împărșiați colectivisti! Nu, se ocupă numai brigădi. Îi pomenește acum, căci eu țipam și stii. Am o-șeș, înăi împărșite, am luat cu mine și de seară și un pic și am început să împărșim. Cînd seara treacă va înșeapă pe la tractorare și cînd vin aici, se ocupă? Împărșiați colectivisti! Nu, se ocupă numai brigădi. Îi pomenește acum, căci eu țipam și stii. Am o-șeș, înăi împărșite, am luat cu mine și de seară și un pic și am început să împărșim. Cînd seara treacă va înșeapă pe la tractorare și cînd vin aici, se ocupă? Împărșiați colectivisti! Nu, se ocupă numai brigădi. Îi pomenește acum, căci eu țipam și stii. Am o-șeș, înăi împărșite, am luat cu mine și de seară și un pic și am început să împărșim. Cînd seara treacă va înșeapă pe la tractorare și cînd vin aici, se ocupă? Împărșiați colectivisti! Nu, se ocupă numai brigădi. Îi pomenește acum, căci eu țipam și stii. Am o-șeș, înăi împărșite, am luat cu mine și de seară și un pic și am început să împărșim. Cînd seara treacă va înșeapă pe la tractorare și cînd vin aici, se ocupă? Împărșiați colectivisti! Nu, se ocupă numai brigădi



# AU PORNIT TREI...

Au plecat trei. Au plecat din diferite colțuri ale țării și nu se cunoșteau. Au plecat la oraș ca și mulți alți tineri țărani, să învețe un meșteșug. Deopotrivă cu toți ceilalți, cei trei eroi ai mei erau atrași de marile uzine, acolo unde se duceau bălăni îndrăgite cu forța, cu oleul, acolo unde se făceau nu numai mașini, ci și oameni noi.

Au plecat cu ani în urmă trei adolescenți și fără să știe unul de altul, punctul lor de întâlnire era capitala țării, sau, mai precis, uzina „Semănătoarea.”

Veneau nu numai din regiuni deosebite, dar aveau și firi deosebite, înclinări deosebite. N-aveau comun decât felul; să ajungă fiecare dintre ei un muncitor destoinic în marea armată a clasei muncitoare. Unul din prietenii Craiovei, comuna Leu, alți doi din Fundulea, din Cepari, alții din Fundulea au pornit pe drumuri diferite spre împlinirea visului lor.

Aici, cititorilor să-mi îngăduie să mă opresc puțin. El va fi având poate în memorie, ca și mine, atâtea năvăliri și romane, din trecut, în care mi se înălțau peripețiile triste, dacă nu chiar tragice, ale unor fii de țărani, descuși și înălțând, rădăcină prin mările oraș în căutare de lucru. Iar cei „norocoși” făceau să intre la vreau săpîn, să muncească pe șepete, să doarmă în magazii și să se hrănească cu resturile de la masă. Nu, eu nu pot să povestesc nimic din peregrinările, din umilințele, din asuprirea îndurată de cei care alătau, ca și eroii mei, porneau să-și deschidă un drum în celelalte regi și țereate. Mulți se întorceau înapoi la vatra satului, istovii, slorzi, secăți de energie, pe mulți îi măcina și-l risipa orașul. Asemenea întipări, redată cîndva de scriitorii noștri, eu nu vă pot istorisi.

Eroii mei n-au trecut prin astfel de „aventuri”; toți și viața lor, care este încă abia la început, are aspecte nemaiomenit de interesante și chiar de necrezut, dacă n-ai gândi că ei trăiesc în aceste zile mărețe. Ei au urmat destiniul marelui de tineri muncitori, care s-au calificat în acești ani pe șantier, în fabrici, în uzine. Fără să fie cu nimic deosebiți de ceilalți, fiecare dintre ei are biografia sa, chipul său anume, urcușul și speranțele sale.

## Despre cel mai tânăr

Aș vrea să încep cu cel mai tânăr. El este și prietenul familiei sale. Îi cheamă Constantin Zamfir. Mai are sibiurile celor douăzeci de ani în ochii caprui, mari, deschiși în fața cu conturul în desenat. La paisprezece ani se mai ducea cu oile la cîmp. Nu cu oile lui, căci nu avea. Talcă-su era argat și cele două hectare de pămînt le-a căpătat abia în 45, odată cu reforma agrară. Prea puțin pămînt să hrănească șase copii. Și în familia lui Dumitru Zamfir (tatăl) s-a petrecut un lucru neobișnuit, ne povestește fiu-su, mezinul, a căruia privire tragă spre formele care circulă neîntrerupt pe convier. „Bătrînul” era membru de partid din 45. Și el a înțeles lesne că belșugul casei sale nu poate veni decât din colectivizare. Și s-a înscris în colectivă. Spun că s-a petrecut un lucru neobișnuit, deoarece spre deosebire de ce se putea citi în povestirile scriitorilor noștri, de data asta „inapoiatul” n-a fost capul de familie, ci fiul său mai mare Marin Zamfir. Și a fost o luptă grea, de zi de zi, pe care a dus-o neîntrerupt comunistul Dumitru Zamfir, cu feciorul său Marin Zamfir. Bătrînul suferea. De unde această însingurare a fiu-sii, cînd el fusese toată viața argat și avea palmele bătute de muncă la străni? Cum de nu înțelegea încăpăținatul asta că rostul lui era

alături de tatăl-său. În colectivă, că numai așa va reuși să trăiască onesteste, demn, în rîndul oamenilor? Și unde mai pui că un sfert de sală îl alcaia lui Dumitru: „Tu ești comunist și oile că li-tu se curcănește să intre în colectivă. Cînd o intră el, intrăm și noi.” Și așa a fost.

S-ar părea că această problemă este înălturată de drumul tînărului nostru erou. Dar alii șocului greșit, frămîntările de această așezare prin scrisori și la Constantin. În acest timp, el învăța de zor la școala profesională a uzinei; alii grijă nici nu avea. I se asigura casă, hrană, cărți, învățătură. Și pe măsură ce deprindea meșteșugul de turnător, i se lumina și mințea. Și tot mai de neînteles i se înălțau purtarea fratelui mai în vîrstă... Era plin de bucurie de cîte i se întîmplau aici: se calificase lucrător, fusese ales membru în U.T.M., era scîmț și prețiu de colegi și maiștri. Iar de această vreme scrisori mîhnite de la tatăl-său, și într-o vacanță s-a dus acasă, în comuna Leu. A stat de s-a sfîșit cu tatăl-său care era minios la culme pe fiu-su mai mare, și măcar că el Constantin era prieten, s-a încumetat să-i țină piept lui Marin și l-a „lamurii”.

„Toțiăștia ai noștri din Leu sint de soi aprig”, îmi spune zimbînd Constantin.

Eroul nostru s-a înapoiat în uzină. Nu mult după aceea, tatăl-său, i-a anunțat vestea cea mare: Marin intrase în colectivă și odată cu el toți oamenii care se mai țineau de-o parte. Pesemne că nici bucuriile nu vin niciodată singure. Rodul muncii, al comportării exemplare, al învățăturii tenace avea să se arate curînd; Constantin a fost ridicat la cîntec de candidatul de partid și secretar de U.T.M. al organizației nr. 2 Fontă Cenușie. Are numai douăzeci de ani. E virtuos tuturor îndrăznelilor și tuturor speranțelor. De ce n-ar spera să ajungă inginer? Nu există nici o piedică, ci dimpotrivă, posibilitățile îi sint larg deschise. Totul depinde de voința lui. Și această voință o deslușesc în chipul candid al elevului din clasa IX-a a liceului seral, în asuprirea bruscă a trăsăturilor cînd urmărește ritmul necentenit al preseii, lunecarea formelor pe convier.

„Știi, îmi spune, am dat bătaie serioasă cu discurile. Discurile sint niște piese importante pentru semănătoare. Au fost expediate în toată țara. La G.A.C.-uri, la S.M.T.-uri, la G.A.S.-uri. Mă gîndesc că multe din ele or fi ajutate și la mine în sat, la Leu. Să o clipă pe gînduri și adaugă: e adevărat că oamenii de-acolo sint de soi aprig, dar și la muncă-s dirji.”

## Visul nu se oprește

Am în mină un disc, cu alveolele lui prin care se scurg boabele de porumb de dimensiuni variate. Și vezi în aceste alveole de metal, mîgaia minilor care s-au priceput să le șlețuiască atât de bine, ca să nu rănească bobul. Sint la atelierul de craițuț, iar de acolo în-am dus la matriterie, unde am dat de al doilea erou al meu. Nicolae Tuță, din Cepari, din Argeș. Ca vîrsă, nu-l despart de ceilalți tovarășii al său decît șase ani. El are în gesturi, în mișcări, o gravitate care vine pesemne din reflecție. De altminteri, privirea lui e lăuntrică, și cînd își inclină ușor capul, pare culundat în gîndurile sale, nepezent la cele din jur. Dar este numai o impresie, deoarece Nicolae Tuță înregistrează fiecare cuvînt și zîmbetul lui în care-l luminează fața rotundă și vîsătoare, ascunde un șef de brigadă activ

și energic. Energia lui este înaltă, răbdătoare și tenace, cînd numai așa se explică cum bălăni plecat cu ani în urmă, din Cepari, este astăzi unul din cei mai prețioși șefi de brigadă. Drumul lui a fost pînă mai la urmă, Căminul „Semănătoarea” la îndrăgiiatul unuia din frații săi care urmasă actualmente școala de mașini.

Nicolae Tuță mai are un an și jumătate liceu. El înmîș, vorbind-odă, se miră de cei care-l ascultă și cîi discutiile. Ii vede parul pe bălăni de atunci, alina și veștas, care după ce lăunțase cele șapte clase elementare, nu știa de ce să se oprească. Acasă s-avea ce face: părităci săi, membri de partid și discuti săi, erau și răbdători. El era prea mic și pe urmă bălăni nu s-a alungat aberea, ce amam, nu știa nici el bine. Era un gînd marnos, pe care nu-l răbdărea bălăni. Dar cînd venea frațele mai mare și povestea despre fabrica unde lucra, ochii bălăni se deschideau mari, adăci și conștient. Nimic n-avea tineră și ei ar fi vrut să muncă la oraș, să se întorcă acasă, să vadă muncitorii pe care le știa numai din auzite și în țară în care-si călătoria mîntuă lui de copil. În alina, a șase și șimplu lui îndrăgiiat de braț-său, a fost pînă la școala profesională a uzinei „Semănătoarea”. Ca și toți ceilalți eroi, a urmat și el în anul șase, după ce s-a calificat matritier. El pășea să scrie ca formosa, să le pipăie, să le simții, dar mai ales îl pasiona descîrcarea școlilor.

În viața lui Nicolae Tuță, domii eu sint evenimentele care mai importante: primul, cînd după dovezile temerare de seriozitate, de disciplină, de dragoste de muncă, a fost primit candidatul de partid, și al doilea — cînd a deslușit demeritul primii școlii fără ajutorul părinților. Era de cîțiva ani în uzină și se simțea un muncitor în rînd cu ceilalți, dar în ziua în care a primit candidatul de partid și a început o viață comunistă, era deci un muncitor comunist și ca atare, una din dăruirile sale era să se aștepte mereu în brante, prin înălțimă, prin muncă, în strălucirea greutăților. Și aceste greutăți erau nu numai în afară, ci și în interiorul său. Trebuia să iople și-și îmbogățea că necentenit cunoștințele și nu era ușor. Geometria, trigonometria, eșc erau discipline necunoscute, dar indispensabile. Și Nicolae Tuță, urmînd în clasa X-a a liceului seral, este acum unul dintre cei mai buni elevi. El vrea să ajungă inginer. Și iată cum, avînd aceste cunoștințe, a reușit să descîlțeze primul desen. Proiectantul nu i-a dat decât două cote. Tuță a dedus celelalte cote, calculînd unghiul și latura piesei, după care a dat-o la matritieră. Era o mare răspundere și un examen. Nimic însă nu-i ghicea înămintarea. La controlul tehnic, verificarea a conținat precizia celorlalte calculate de tînărul meu erou.

Și acum mai are un zîmbet sfîlnic la amintirea acelei îndrăzneli. Dar este mult de atunci. Șchițele nu mai au secrete pentru Nicolae Tuță. Merge alături de mine și e ceva sigur, stră-

ștă, în firea lui reținută, cînd în trecut, fără să fie „specialitatea” lui, îmi vorbește despre dezvoltarea și modernizarea uzinei.

Traversăm bala înmîș, de curînd construită, unde se fac ultimele lucrări, pentru începerea montării conductelor pe banda rotundă. Noi-l mai las să continue. Despre al treilea eveniment important al vieții, vede nu mă așază un cuvînt. Din discursie, din modestie? Nu pot să știu, dar l-am așat și-am să vă-l comunc mai lăuntric. Deocîndă îl împiedic să-mi vorbească despre montarea conductelor de apă caldă, cînd despre acesta este mai în drept să-mi vorbească al treilea erou al meu.

## Mindrie

Ion Jalbă este venit de mai aproape, din comuna Fundulea. El era pînă acum mic, nici n-a muncit la șantier. După cum spune singur, pentru elocvență de pînă în la țară, tatăl a început foarte bine și domii brate. Dar două brațe nu pot să hrănească cînd s-a mîș și-a crescut adămiță cu a șabura, în casa lui Jalbă-tatăl a început să se mai lumineze. Ion plecase mai dinainte, și oricî de scurt era drumul de la Fundulea la București, a parcurs aceleși etape ca și ceilalți tovarășii ai săi din uzină. Trei ani, de zi, a urmat cursurile școlii profesionale. Și cînd a luat ultimul examen, a intrat în atelier. Il cunoștea, îl știa fiecare ungher-cu oamenii și mașinile lui. Acum însă trebuia ca el însuși să înmîșască unelte, să săpînșcă secretele meșteșugului. Erau multe și străine lui. Făcea parte din brigada lui Iordache Constantin. Și mîș, după ani de zile, lucrează în aceeași brigadă. Alături de muncitorul comunist, cu veche experiență, Ion Jalbă s-a început primii pași al profesiunii sale. Și de la început, a putut păși ferm, deoarece permanent era de felul asupra lui ochiul ager al vechii brigăzi.

Iordache Constantin crescuse nenumărați lucrători calificați. Ion Jalbă era însă unul dintre acei care nu voia să se despart de profesorul său. Și bine a făcut. Pe acea vreme, uzina construia secerătorii-legătoare. Tînărul nostru ajunsese un muncitor de nădejde; fiecare piesă a mașinii o știa pe dinafară. Și din somn de l-ai fi sculat, ț-ar fi putut spune rostul și funcținea ei. Nu degeaba fusese trimis șase luni pe teren la G.A.C.-uri, și S.M.T.-uri, să urmărească și să ajute mecanicii, în caz de se iveră vreo defecțiune.

Era destoinic și cu rivnă Jalbă: un lucru important învășe din lecturile sale, din ceea ce vedea în juru-i; că nimic nu slătea în loc. Și astfel în ziua cînd uzina s-a reprofilat, cînd s-a mîș și sarcina ei era să construiască mașini mai complicate cum ar fi combinatele de păioase, apol combinatele de

porumb, tînărul nostru nu s-a mîșat prea tare. „Pînă în urmă mîș mîș”, îmi vorbește despre dezvoltarea și modernizarea uzinei.

Traversăm bala înmîș, de curînd construită, unde se fac ultimele lucrări, pentru începerea montării conductelor pe banda rotundă. Noi-l mai las să continue. Despre al treilea eveniment important al vieții, vede nu mă așază un cuvînt. Din discursie, din modestie? Nu pot să știu, dar l-am așat și-am să vă-l comunc mai lăuntric. Deocîndă îl împiedic să-mi vorbească despre montarea conductelor de apă caldă, cînd despre acesta este mai în drept să-mi vorbească al treilea erou al meu.

— Bă bă, a în Jalbă, în dă-tă-muncă, la vîș ce are pălăria asta de vîșcă și-a-șeză-mîș. Și Ion Jalbă s-a așezat să se cîmă și a domii scără. Era o mîșcă înă și după cîțiva minute „pînă-mîș” a început să dă-te.

Zăresc că mîș în ochii lui ageri ca amamă strălucită. E poate bucurie, poate mîșerie. Aceste sentimente rădăci și în conștient pe care mi le spune despre cămbășile care în mîș mîș pe partea uzinei, domii „mîș” — pînă în urmă mîș mîș — și mîș mîș mîș mîș, în dă-tă-muncă, ca mîș mîș mîș, și care se vor răspînși pe întreg cuprîntul țării.

Ne deslușim în dreptul cămbășilor de partid. Jalbă intră să și în mîș mîș. Alina că urmăză un curs de pregătire pentru a deveni propagandist de partid. Nici pe el nu-l întreb mîș despre marile evenimente pe care l-a trăit de curînd, ca și tovarășii săi Tuță.

Amuzat, în adunarea generală a uzinei au fost desemnați, printre alții, să fie invitați la sesiunea Marii Adunări Naționale. Amuzat au fost aleși să reprezinte pe constructorii de mașini agricole ai uzinei „Semănătoarea”. Unul a pornit din satul Cepari, din Argeș, celălalt din Fundulea, și drumul lor nu se oprește. Ei au urcat astăzi încă o treaptă, luînd loc alături de frunta clasei muncitoare, a țărănimii muncitoare și a intelectualității noastre în această înălțimă și istorică. Au urcat încă o treaptă alături de ceilalți reprezentanți ai poporului, venind de departe, neștiind poate că odată cu ei, pe toate drumurile țării au venit în această zi unică și umbrele celor unsprezece mii de țărani ucși în 1907. Ele sint aici, prezente, căci amintirea lor n-a putut fi îngropată de asaninii liberali și conservatori, dulos îmbrățișați atunci peste proaspetele lor morminte. Ele au venit de asemenea să asiste la această sărbătoarească și neuitată zi, cînd alianța dintre clasa muncitoare și țărănimea muncitoare se dovedește și mai puternică, cînd s-a pus sigiliul nepieritor pe actual colectivizării pămîntului al căru stăpîn de fapt și de drept este pentru todeauna poporul.

Ieronim ȘERBU

# MOZAIC DOBROGEAN

## — Însemnări —

Din cel mai înalt far de la țărni, cuprind mozaicul Dobrogei noi. Privesc, din locuri părăsite, Histria și Heraclea, Adamclisi și Calatis, dar mai presus de ele sint Medgidia și Năvodari, Cernavodă și Tulcea, Ovidiu II și Malteu cu alte înălțări de cetăți și-nădrăzneli...

Feisaj dobrogean, de-acept de aprille: lumină cretă, albastru marin, spre margini de orizont și negrul pămîntului gras, strălucitor și, toată Dobrogea, marile tranșuzii de lumină — singe alb, pulsînd aerian, prin stîlpi curențului de înaltă tensiune. Raionul Medgidia — complet electrificat. Raionul Negru Vodă la fel. Raionul Hirșova va fi în curînd electrificat în întregime. Și șerbarile, cu un ritual nou al îngropării opatelor și felinarelor...

Si acest Ucenic vrăjitor — Chimia. Sint la Uzina de superfosfați și acid sulfuric-Năvodari, înconjurați de miorosuri, de culori, de flăcări și de prezența misterioaselor substanțe — personalități de seamă ale unor noi geneze: bioxidul de sulf, necesar obținerii acidului sulfuric, necesar la rîndu-s, în industria superfosfaților; trisulfatul de sodiu care, trecînd printr-un șir de reacții, va ajuta celulozei să devină hirtie și mătase; și mai sint crioilitul, oleumul și acul personaj, cu nume cosmic — selentul...

Și toate aceste personalități văzute și nevăzute sint îndrumate de cîțiva oameni. Stau în fața tabelelor de comandă și dirijează: tu, bioxidul de sulf, să devii trioxid de sulf, împlinindu-te pentru altă menire; tu să te purifici, tu să te amesteci, tu să treci prin carusel, tu să vii prin toate ambulatoriile instalației de răcire, tu să maturizești! Frumoașă denumirea aceasta, folosită de savanta și riguroasa industrie: maturizarea superfosfatului...

Înainte de a fi trimis în cîmp, să ajute semînelor să răsără și să dea rod, superfosfatul trebuie să se maturizeze. Diploma de maturitate i-o dau cercetătorii de la laborator. În noua primăvară colectivă, unci prin gradul de lucrare științifică a pămîntului, sute de mij de tone vor primi această diplomă: iată, munți de praf alb-cenușiu, în hala înmîș, aștopăit să ia drumul ogoarelor. Tîn praful în palme, îl resfir între degete, încercînd să-i găsească, pipăindu-l, acel 18-19% de mană — în limba de laborator P<sub>2</sub>O<sub>5</sub> — adică pentoxid de fosfor, substanța realmente activă din superfosfat.

... Pînă-n 1957 creștea pe-aici, porumburi, Mergeau aproape de malul mării, porumburile. Și-n 1957 a început construirea celei mai mari uzine chimice, de acest fel, din țară. Uluitoare (pentru profanii în domeniul tehnicii) prin gradul de automatizare — acea linie de fabricare a acidului sulfuric, în aer liber; într-o

tură lucrează efectiv 8 oameni dînd o producție de 100-103 tone. Așadar, să adăugăm mozaicului noi Dobroge, Năvodari, cu bogățiile create de mintea omului liber, inspirat.

Proșe fi vrut să învăt geometria după proiectele arhitecților, după construcțiile litoralului. La Eforie, la Mangalia, la Văstse Roșii, pretindînd cresc noile vile și blocuri. Aici parcă și casele au aerul că sint în vacanță. Aerate, vetre, fără grijă. La Mamaia, palmele noi construții sint aproape gata. Pe acestea le-am urmărit oră de oră. Ieri au primit culoare: albastru, galben, mov. Noaptea, la cel mai înalt etaj, lucrează sudorii. La etiva pași de marea în hula, de nisipurile sălbatice sub vînturi izbucneste învîlătoarea incandescentă a electrității, a oclului. În zor, urcă o aburire fragedă din pămînturi; peste Sluț-Ghiol crește cîntecul sonor al cocoișilor de pe celălalt mal — și brizele albastre ca niște mîini suple de femele dau într-o parte și-n alta perdelă de ceață subțire și se văd înalte, pînă departe, blocurile cu nume frumoase: Albatros, Histria, Tomis, Yalta.

Și marea... Pe țărnul el trec, cu minile-n buzunare, colorați de răsărit și de brize, muncitorii șantierelor de construcții. Trec discutînd cu voce tare și marea le cîntă vorbele și-s calme dimineața și amiezile și inserările. Trec printre grădini de blocuri.

Mă aștept să simt mireasma acestor flori ale geometriei.

Ridic în soare paharul cu vin de Murfatlar mai lîmpede ca mărgeanul, mai parfumat ca ambrozia. De pe dealurile Basarabilor, pămînturile terasate cresc spre Adamclisi, spre Hirșova. Sint zile de primăvară, cu ploți și însoțiri trecătoare, cu vînturi repezi și reci. Primii au ieșit pe ogoare, oamenii livezilor și viei, specialiștii stațiunilor experimentale „Dobrogea” de la Valul lui Traian și colectivizii creatorii grădinarilor de pe aceste locuri.

Ceață, ceață negureașă. Din nou-i ceață negureașă. Mi-a scos Coșoca oile. Pe toate moviele...

Fabulosului din baladă îl stă alături, cu nimic mai prejos în bogăție, realitatea dobrogeană. Gospodăria colectivă din Topalare 12.000 de oi, cu miei din primăvara asta — 16.500. Sint 90 de ciobani înscrisi, tovarășul Nicolae Gaidagiu, președintele, ei însuși fost cioban, s-a gîndit că ar putea să deschidă o școală anume pentru calificarea lor. Tot în legătură cu oile: venitul obținut de gospodărie în anul 1961, numai la oi: 2.500.000 lei!

Comuna Topalu e pe malul Dunării, spre Hirșova. Fondul de bază al gospodăriei este de 10 milioane. Dacă s-ar porni odată toate animalele gospodăriei alături, mîile de oi, cele 560

de vaci și viței, cei peste 1000 de porci, caii — și decă li s-ar adăuga cele 16.000 de păsări, Dunărea ar fi, Dunărea!

Bogățiile colectivizatorilor sint oile și poștele din Dunărea, grîul și vinul, fructele și cirezile, porumbul și piatra din cartier.

La sediul gospodăriei, în biroul președintelui, prins pe perete, scolarăște, un program. — Aceștia, îmi spune tovarășul Gaidagiu, îngustîndu-și ochii de tîtar, a veselle, aceștia sint elevii noștri. În fiecare lună din iarnă a venit de la școlii cîte o promoție nouă: Ion Ogocea și Mitică Socarici au fost școlarizati, special pentru porumbul de 5000 de kg la ha. Ei, împreună cu echipele lor, vor lua în primire pămîntul rezervat pentru porumbul asta de cînd se ară și se seamănă, pînă la cules.

Marin Matei a fost școlarizat pentru irigare... Alții pentru păsări, alții ca mulgători. Învăță oamenii noștri... Și mai are o bogăție comuna Topalu: colecția de artă modernă — pictură și sculptură. Posedă pinze de Ion Andreescu, Luchian, Tonitza, Pal-lady.

Din cel mai înalt far de la țărni, cuprind mozaicul Dobrogei noi. Privesc catargele și grîul, cirezile și stîlpii curențului de înaltă tensiune, pămîntul și oamenii...

Florența ALBU

VICTOR TULBURE

## Rugă

Voi ce-n cumpline arși, încovoiați la plug, Sub ceruri nemiloase ați îndurat sudalma Și birni de grea povară și apăși de Jug. Alătura de vîș v-ați prăvălit de-a valme;

Voi, toți, cliți pentru plinea acelor obidiți V-ați ridicat, dar domni v-au stins suflarea toată, Și-ați putrozit în temniți, și-ați fost în gropi zvîrliti Cu oasele troznite, cu feasta desplăcăți;

Voi ce-ați visat pămîntul să fie ferich Dăru ei vă fuse leagăn de jale și răcoale, Voi cliți, prin flăcări, brazde cu singe-ați umezit Și vă mușcăra gloanța de piepturile goale;

Dac-ați putea, cînd astăzi ne rîde în țerești Lumina primăverii, cînd se-nrîșnesc ogoare, Cînd slava și belșugul cîmpiei românești În cartea fericiții sint scrise de tractoraie, —

Dac-ați putea, voi, astăzi, străbuni Instingerați, Cu fruntea voastră albă de pulberi cum e luna. Pentru o clipă numai, țărîna s-o-nălțați, Să vă vedeți urmașii înîntîmpinînd Comuna,

## Proverbe

Privighetoarea niciodată pe pomul cel uscat nu cîntă. Numai pe-ogorele-nrîșnite belșugul îi zîmbește-n față. E bună praștia a doua; a treia însă este sfîșită. Nu cere cîmpul numai ploaie, și carte cere. Decî învîlă! Cine tînjește, ruginește; acela nu culege rodul. E dat ca noul să-nflorească. Ce-i putred sece-n glod și moare. Acolo unde-i steagul roșu — acolo este și norodul. Pe lume de n-ar fi partidul, noi nu ne-am bucura de Soare!

AL. ANDRITOIU

## Acum

Rotund, rotund, pămîntul ne invită la sărbătoarea lui națională. Or să ridice macii cupe roșii În acest an, la un banchet de gală.

Sint fericiți că m-am născut la timp, nici timpuriu, nici prea tîrziu, în țară că pot să fiu, să fremăt și să scriu În acest prag solemn de primăvară.

Tovarăși, alta e geografia pămînturilor care-au fecundat. Se schimbă spicilele-n săgeți superbe cu zbor spre-un viitor înfrînchipat.

Cînd un pămînt sint multe pămînturi descoperind imensul lui tezaur, către Partid, socialismul naltă ciocan de aur, seceră de aur.

## Colectivizare

Singur în cîmp. Și oaze de zăpezi și mari farfale trase cu compasul de-azur. Privînd, se laudă privirea și ml-e de depășire lacom pasul.

Către partid, către partid, din înimi socialistă ml-a pornit solta. Despre partid spun, cu-nălțimea, munții, și spune, cu înținderea, cîmpia.

Despre partid, cu profunzime, marea și cosmosul cu sfera-i nesfîrșită. O, nu sint singur. Înmiți, chemarea În mine se mîndrește și palpita.

Rostesc frumos: al nostru-al tuturora, și toate se-nfîlesc în armonie. Geometria cea mai dulce-l cercul Îmi spune astăzi proaspăta cîmpie.

Singur în cîmp. Și oazele zăpezii, sub care laifundul largi se loagă. Nou cîmp arat cu plugul lui Arghiveș, pus la tractor, pentru o țară-nfreașă.

NICULAE STOIAN

## Lied

— Aur negru, argint viu Te strecori, pe unde! Pe sub Trofus, pe sub Iju! Unde ești, răspunde!

Te vine de sondă sint Tulnice măiestre, Dînd răsune în pămînt Tulnicele noastre.

Tulnice care străbat Erele și steiul Și tot cheamă ne-neceri La apel lileiul.

... De sub holde și păduri, Din sălașe-afunde, Ei cu mii și mii de guri, Ca un cor răspunde.







# "NUNTA LA CASTEL" de Sütő András

Cronica dramatică

TEATRUL DE COMEDIE

"Nunta la castel" este o comedie emblematică, cu prozodii deosebite de senozitate. Dacă un limbaj confuz și confuziv, acesta este în problema, confuzia celor doi gospodari colectivi...

Într-o comedie emblematică, cu prozodii deosebite de senozitate, dacă un limbaj confuz și confuziv, acesta este în problema, confuzia celor doi gospodari colectivi...

Într-o comedie emblematică, cu prozodii deosebite de senozitate, dacă un limbaj confuz și confuziv, acesta este în problema, confuzia celor doi gospodari colectivi...

Directia de scenă a valorificat în plin sensul ideologic al confruntărilor, frînând sarcina gratuită și respingând parada idilică de costume naționale.

Rolul lui Anton Mădăraș a cunoscut o gamă nebună de nuanțe în interpretarea lui Șt. Ciobotariu, care — din nou — și-a axat creația pe problematica psihologică, izbindu-se cu relele zbuciumului din sufletul orgoliosului președinte...

Pentru luna mai, Serile prietenilor filmului — organizate de Intreprinderea cinematografică de stat a orașului București și de Asociația Națională de Filme Anunțiale...

Atual tipărit de D.D.F. pentru filmul "Abenția îndelungată" înregistrată cu record de mandator...

Documentarul în culori "Printre petici" realizat de regizorul Ion Bostan și operatorul Ilie Cornea...

În cinstea zilei înțeleptului din R.P.R. au fost programate în cursul lunii aprilie, la opt cinematografe din Capitală, cicluri de filme care prin problematica lor...

La teatrul "Mărmăla" din Londra se joacă într-o nouă montare piesa lui Sean O'Casey "Zugul Episcopului"...

Un program de publicitate încheiat, curgător, un fel de mic spectacol de 10-15 minute, plin de umor și rezoluții ingenioase...

Mulți mai mulți radioamatori (naționali și internaționali) al "Programului de Radioteleviziune" ar intra în linia aparatelor de recepție...

## CARNET TEATRAL

"TRENUL REGIMENTAR" de D. Davurin

Turneul Teatrului de Stat din Petroșani

"Atunci când oamenii viitorului au să-și amintească de cei care au luptat pentru libertate lor și au să-lăvească în cinstea lor...

Mașea de deslușit profilul moral al celor doi...

Întind specificul construcției dramatice și conținutul profund uman al piesei...

Lucia BOGDAN



Scenă din spectacolul "Trenul Regimentar"

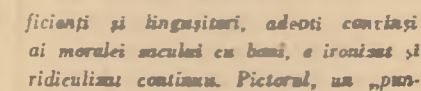
## MILIONUL

"Milionul" e astăzi la fel de proaspăt și strălucitor ca acum 31 de ani.

Adaptând un vodevil prăfuit al lui Georges Beer și Guillemin, Clair a transpus aceluiași anului 1900 în cadrul timpului său...

Da îngrădă a cinematografului sonor, ceea ce în care imaginea era sacrificată cuvintului...

Confruntarea opere de viață în preocupări intense pe Clair. Duetul "sintem singuri" interpretat de Sopraneli și o cântăreață bătrână și foarte grasă...



Confruntarea opere de viață în preocupări intense pe Clair. Duetul "sintem singuri" interpretat de Sopraneli și o cântăreață bătrână și foarte grasă...

Confruntarea opere de viață în preocupări intense pe Clair. Duetul "sintem singuri" interpretat de Sopraneli și o cântăreață bătrână și foarte grasă...

## Mesajul unei expoziții

În universul artistic al sculptorilor și graficilor din R.S.S. Moldovenească, a căror expoziție s-a deschis de curând la Galeria Fondului Plastic...

Creștea celor șase plasticieni exprimi, în esență, aceeași idealuri de viață, idealurile epocii de construire desăvârșită a societății comuniste...

Analiza, chiar și fugată, a citoror opere prezentate în expoziție, poate să explice modul în care ele exprimă problemele majore ale contemporaneității...

Fără îndoială, figura artistică cea mai proeminentă este sculptorul L. I. Dubinovski. Înzestrat cu un simț deosebit al monumentalității, artistul desăvârșă în compozițiile și în portretele sale o gamă amplă de sentimente...

Modelajul viguros, realizat în volume largi, întinde joc subtil al umbrei și al luminii, detasează sculpturile sale, chiar și pe cele de mici dimensiuni...

Sau tratarea unui personaj fantastic, cum e "Strimbă-lenne", care nu înțelegă nici o comparație cu stilul hieratic, lipsit de orice conținut și cu realitatea trupului omeneș...

În interpretarea plastică a sculptorilor, raportul cu cald umanism, sănătatea și vitalitatea caracterelor...

Artist complex, stăpîn pe o gamă vastă de procedee tehnice, Dubinovski se ardează prin proximitatea gândirii sale plastice...

În interpretarea plastică a sculptorilor, raportul cu cald umanism, sănătatea și vitalitatea caracterelor...

Despre viața contemporană a oamenilor sovietici, despre fetele de a țări și de a munci vorbesc convingător gravurile celui mai tânăr din expoziție...

Expoziția de la Galeria de Artă constituie un mijloc excelent de cunoaștere a unei arte profunde, înfăptuite de o nemărginită dragoste de oameni și de viață...

Adaptând un vodevil prăfuit al lui Georges Beer și Guillemin, Clair a transpus aceluiași anului 1900 în cadrul timpului său...

Adaptând un vodevil prăfuit al lui Georges Beer și Guillemin, Clair a transpus aceluiași anului 1900 în cadrul timpului său...

Adaptând un vodevil prăfuit al lui Georges Beer și Guillemin, Clair a transpus aceluiași anului 1900 în cadrul timpului său...

Adaptând un vodevil prăfuit al lui Georges Beer și Guillemin, Clair a transpus aceluiași anului 1900 în cadrul timpului său...

Adaptând un vodevil prăfuit al lui Georges Beer și Guillemin, Clair a transpus aceluiași anului 1900 în cadrul timpului său...

Adaptând un vodevil prăfuit al lui Georges Beer și Guillemin, Clair a transpus aceluiași anului 1900 în cadrul timpului său...

Adaptând un vodevil prăfuit al lui Georges Beer și Guillemin, Clair a transpus aceluiași anului 1900 în cadrul timpului său...

Adaptând un vodevil prăfuit al lui Georges Beer și Guillemin, Clair a transpus aceluiași anului 1900 în cadrul timpului său...



L. I. DUBINOVSKI

Mihai TOLU



**I**ată a pornit de la o vîntoasă de ursi.  
Daria spargea lemna în pădure, s-a afundat în desii și era să nimerescă într-un birlog de ursi. Daria era o muiere de altă nație — la lăsași — lângă birlog pe fișușă făcând pașii, iar ea fugi într-un sulț în sal. Sosii și intră fuga în izba lui Trofim Nikitiici.  
— Slăpînu-i acasă?  
— Acasă.  
— Am dat peste un birlog de ursi... Dacă-i omori, am și eu partea mea.  
A privit-o Trofim Nikitiici de sus în jos, apoi de jos în sus, și spuse neîncrezător:  
— Dacă nu torni gogoși — hai să mergem, o parte din ciștig e a ta. Și-au strîns lucrurile, au pornit. Daria plăpîș în fața Trofim Nikitiici cu fișușă în spate. Dar n-a ieșit nimic din birlog apărut o ursoaică borloasă, oamenii au tras în ea de aproape de tot, dar ori din cauza greseliilor grosolane de scapare, ori din alte pricini, fiara a scăpat. Multă vreme și-a privit Trofim Nikitiici pușca veche, înjurînd îndelung și cu sepe, privindu-l cu coada ochiului pe lîna care se hîlizea, și abia la sfîrșit spuse:  
— Nu se poate să scăpăm fiara, n-avem ce face, — o să înopîm în pădure.  
In zori se văzu cum ursoaica trecea spre rășari, spre pădurea Glinișca,

pe lîna cum întorcea hoitul greu de aplezeci puduri:  
— Ai ceva putere, flăcăule... Ar trebui să te însoar, că eu îmbătrînesc, pierd puterile, nu pot să mai umolu la urs, nici nu mai întesc ca lumea — mi se umple ochii de lacrimi. Vezi — și ursul are în pînec copii, urmași... Și omului îi e din asta.  
— Lîna înfipse cutitul plin de sînge în zăpadă, dădu de pe frunte părul înclăiat de sudoare și se gîndi:  
— Aoleu, începe bealeua...  
— Acesta a fost începutul. Zi de zi îl strîngeau tot mai mult cu ure, taifă și mama: însoară-le, c-a sosit vremea, măică-ta a îmbătrînit muncind, ne-ar trebui o gospodină înmărașo ajute pe bătrînă și alte asemenea.  
— Lîna stătea pe sobă, stătea și trăgea din nas, dar apoi i-au înnebunit în așa hal pe flăcău, că a escus fierăstrăul în sac, și-a luat toporul și alte unelte de limpiș și a început să se pregătească de drum, și nu orîndea, ci spre capilă, la neneșu Efim, vinzător la un centru de piine.  
— Dar mama nu se lăsa.  
— Ti-am găsit, Ilișenko, logodnică. Tare-i potrivită pentru tine și frumoasă ca un măr copl. Și pe urmă n-ai născute, și pe oaspeți îi primești cu vorbe altele. S-o pejm, că ne-o iau alții înainte.  
— Aproape că s-a îmbolnăvit flăcăul, tinjește — tare n-are vrea să se însoare, și nici n-are o fată care să-i placă. În nici un sat nu este una cum ar vrea el. Și de cum a aflat că i-o pelesc pe fiica băcanului Fedușin, s-a burzului și mai tare.  
— Dimineață, după ce mîncă în grabă, își luă rămas bun de la rude și porni pe jos la gară. Mama plînsa, iar tatăl încrunțindu-și sprincenele cărunte, spuse cu o supărare rea:  
— Dacă ai polită de hoinăreală, lîna, du-te, dar nici pe acasă să nu mai dai. Văd că te-a molipsit „comsamolul“, acum trăiește cum îți voie, că eu nu mă mai bag...  
— Închise ușa în urma fiului, și văzu cum lîna porni pe ulița dreaptă și lărgă, cu pași mătureți: apoi ascultînd ofatul supărat al bătrînei, se strîmbă și oftă îndelung.  
— Lîna ieși din sat, slăbu jos lîngă o ripă și rîse amîlnindu-și de Nastasia, sorțiii lui ca logodnică. Tare mai semăna cu o călugăriță: buzele strîns rîdulțioase, ofte și își făcea crucea într-una ca o bătrînă sadea, — nu lăsa să treacă nici o slujbă, iar ea însăși semăna cu un aluat acrit.  
— Potim, înhă.  
— Moscova nu e Kostroma. La început lîna se sperie de fiecare sem-

nal de automobil, se înfiora privind tramvaiete uruitoare, apoi se obișnuî. Unchi-su, Efim, îl ajută să se angajeze ca limplar.  
— Înfrînzînd într-o noapte la lucru, el se întorcea pe Pliușica, sub șirul făcut al felinarelor cu ochii galbeni. Ca să mai scurteze din drum, o luă printr-o fundătură strîmbă, și lîngă o poartă auzi un strigăt sugrumat, zgomot de pași și pleznitura unei palme. Lîna își grăbi pașii, privi în bolul negru al porții; lîngă un zid bolțit, umed, un bețiv îmbrăcat cu un palton cu guler de astrahan înghesuia o femeie, și bolborosea înecîndu-se:  
— E... dar dați-mi voie, scumpa mea... în veacul nostru toate sînt a lui de simple. O fetiche scurlă...  
— Și lîna zări după gulerul de astrahan o basma roșie și ochi de fată plini de groază, de lacrimi, de sîră.  
— Lîna pași spre bețiv, motolot gulerul de astrahan cu palma și trîni capul gelatinos de zid. Bețivul gemu, își pironi privirea inexpressivă de vită

mid împrejur, scoalea cu greutate răspunsuri greoaie la întrebările ei. — Timplar din Kostroma... am venit să mai cîștig un ban... Merg pe douăzeci și unu...  
— Și cînd pomeni într-o doară că a fugit de căsătorie și de logodnică cea avlavoasă, fata se porni pe un ris sonor și începu să-l bată la cap: o poartă auzi un strigăt sugrumat, zgomot de pași și pleznitura unei palme. Lîna își grăbi pașii, privi în bolul negru al porții; lîngă un zid bolțit, umed, un bețiv îmbrăcat cu un palton cu guler de astrahan înghesuia o femeie, și bolborosea înecîndu-se:  
— E... dar dați-mi voie, scumpa mea... în veacul nostru toate sînt a lui de simple. O fetiche scurlă...  
— Și lîna zări după gulerul de astrahan o basma roșie și ochi de fată plini de groază, de lacrimi, de sîră.  
— Lîna pași spre bețiv, motolot gulerul de astrahan cu palma și trîni capul gelatinos de zid. Bețivul gemu, își pironi privirea inexpressivă de vită

cu fe, da șese etaje și l-a strigat sonor, bucurat:  
— Seluțari tovarășului lîna, — comsamolstul...  
V.

— Ei, lîna, e ora două. Trebuie să te duci acasă.  
— Mai stai, ori nu mai ai cînd să dormi?  
— Și așa nu mai dorm a doua noapte. Du-te, lîna.  
— Tare-i noroi afară... Acasă mă birlic gazda: „umbliă te leu, iar eu să stau să închid și să-i descul u-șile...“  
— Atunci pleacă altădată mai devreme, nu mai sta pînă-n miezul nopții.  
— Poate că ai fu loc... să dorm noaptea asta... undeva pe aici?  
— Ana se sculă de la masă, se întoarse cu spatele la lumină. Pe frunte îi răsări o încrețitură oblică, ca o ripă.  
— Uite ce e, lîna... dacă aștea îți umbliă prin cap, cale bălău. Văd eu în ultimele zile cam ce-ai vrea... Să știi că-s mărițat. Sotul meu stă de trei luni la Ivanovo-Voznesensk, și plec la el zilele astea.  
— Buzele lui lîna s-au acoperit cu cenușă.  
— Mă-ri-lă-lă?  
— Da, trăiesc cu un comsamol. Regret că nu fi-am spus dinainte.  
— Nu mai merge la lucru vrea două săptămîni. Stătea în pat umflat, doă la față. Apoi se sculă, atînce cu degetul fierăstrău ruginit, și zimbă strîmb și prefăcut.  
— Băieții de la comsamol l-au luat la întrebări cînd sosi.  
— Ce-ai pățit? Ești ca un mort care-a învial, mă, lîliu. Ce te-ai făcut așa galben?  
— Pe culoar cădu de secretar.  
— Tu, lîna?  
— Eu.  
— Unde-ai dispărut?  
— Am fost bolnav... M-a durut capul.  
— Avem un loc la cursurile de economie, ești de acord?  
— Și tu cam puțină carle... Altfel aș pleca...  
— Nu te mai izmenii O să te învele ei acolo...  
★

Peste o săptămînă, seara, pe cînd lîna se grăbea la cursuri, cîneva îl strigă din spate:  
— Lîna!  
Se întoarse: era ea, Ana, venea spre el și zîmbea. Îi strînse tare mîna.  
— Ei, cum merge cu viața? Am auzit că înveți.  
— Merge — trăiesc și învîț. Mulțumesc că m-ai învîțat carle.  
— Mergeau alături, dar basma roșie nu-l mai amenea, nu l se mai întoarse capul. Înainte de despărțire l-a înfățat, zîmbind și privind într-o parte:  
— Dar buza aia s-a vîndecat?  
— Înveț cum să vîndec pămîntul de buze, iar pe asta... — dădu din mînă, își trecu instrumentele de pe umărul drept pe cel stîng, și porni zîmbind mai departe, — mare și neîndămînat.  
1925.

În romînește de CRISTINA LUCIAN

Povestirea de față a apărut în anul 1925 în ziarul „Tîndrul leninist“. Acțunea se petrece în anii de după Revoluție.

# LAUREAȚI AI PREMIULUI LENIN

PETRUS BROVKA

## Doritul vis

Doritul vis nu-i peste zare; Aproape viitozu-l am. Ca treptele, urcînd, răsare în rîndurile din Program.

Și tot ce nimal vis pîruse, Se intrupează azi real. Cuvintele sub ochi aduse: Stele polare de cristal.

Și-acele stele semînate De Lenin, azi dădîrî rod, În univers se-aprînd curate, Luminii noi făcîndu-l pod.

Și totul capătă-njlesurit Fluvii tinute sub călcîi, Dumbrăvi, multicolore șesuri, Și omul, Omul mai înțli.

Iar așteptata fericire Legată e de noi cel mult Și viitorul azi începe De lîngă ochi, de lîngă frunji.

În romînește de VICTOR KERNBACH

## KORNEI CIUKOVSKI

## Veseli...

Veseli, veseli, veseli, Albi mestecîni cresci, Vesele pe ramuri Rozele-nfloresci.

Veseli, veseli, veseli Poppii solitari, Vesele, pe ramuri, Portocale mari.

N-aiuc plor sau grindini Norii pe cîmpii, Plouă pretutîndeni Struguri aurii.

Cîntă corile pe-ogoare Triluri de privighetoare.

Vin pîrlele din dealuri Doar cu miere dulce-n valuri, Gîsca-l pămîntă-aleasă, Cel plîșuși — au pleatî deasă.

Chiar și moara din răstoace S-a pornit cu foc să joace, Haidelî după mine-n dalî, Rîde cîmpul înverzî, Peste-un rîu albastru, Iată! Curcubeul arcuit.

Sus pe curcubeu Ne-om că-lă-ra, Ne-om juca prin nori, sub soare, Apoi vom gonii pe bolî-n jos Cu pîline și cu stînoare.

În romînește de MIHU DRAGOMIR

## EDUARDAS MEJLAITIS

## Clopotele din Buchenwald

— Fragment —

Clopoțe, O, clopoțe adînci de aramă, De ce vă desfaceți aripile negre! E groaznic să-ascuți cum, amar și adînc, Se-nalță iar strigătul fetei ucise  
Cu darul iubirii ucis  
— de nimeni în viață iubită.  
Urletul mamei de-asupra copiilor morți, Geamătul plugarului răpus lîngă plug, Mai groaznic ca unghiiile-mi sfîșie înlma, Ce groaznic, ce groaznic, ce groaznic! Ce groaznic! Încă nu-l vîndecat Rana de-atunci a pămîntului și cald e, încă, De-asupra crematoriului, cenușă, Și peste ruinele-aceor cuptoare În arcuri rachetele zboară, Oamenii Planeta vî cere-apărare, La lupii împotriva călășilor lumii Clopoțe,  
O, clopoțele-acestea de-aramă! Clopoțe grele din Buchenwald! Sunetul vostru adînc se prăvale ca stîncile munților,  
Ca vulturii-mi sfîșie înlma,  
O, clopoțe-adînci de aramă, ce grele Sînt loviturile voastre căzînd din înalturi În hîmple aripile voastre îmi bat Și dîngăne ritmic în noaptea și cîntă amaric, — Clopoțele din Buchenwald O, clopoțe grele de-aramă, Clopoțoi!  
În romînește de TAȘCU GHEORGHIU



Desen de NICA PETRE

printre pini tinere. Urma încurcată se întipărise distinct pe zăpada proaspătă, și luîndu-se după ea au rătăcit Trofim cu lîna, vreme de două zile. Au îndurat și frigul și foamea — hrana s-a sfîrșit peste o zi, — și abia peste trei zile au împuscat ursoaica într-un luminis, sub un mesteacăn singularic și trist. Aici spuse Trofim Nikitiici pentru prima oară, privindu-l

pe lîna cum întorcea hoitul greu de aplezeci puduri:  
— Ai ceva putere, flăcăule... Ar trebui să te însoar, că eu îmbătrînesc, pierd puterile, nu pot să mai umolu la urs, nici nu mai întesc ca lumea — mi se umple ochii de lacrimi. Vezi — și ursul are în pînec copii, urmași... Și omului îi e din asta.  
— Lîna înfipse cutitul plin de sînge în zăpadă, dădu de pe frunte părul înclăiat de sudoare și se gîndi:  
— Aoleu, începe bealeua...  
— Acesta a fost începutul. Zi de zi îl strîngeau tot mai mult cu ure, taifă și mama: însoară-le, c-a sosit vremea, măică-ta a îmbătrînit muncind, ne-ar trebui o gospodină înmărașo ajute pe bătrînă și alte asemenea.  
— Lîna stătea pe sobă, stătea și trăgea din nas, dar apoi i-au înnebunit în așa hal pe flăcău, că a escus fierăstrăul în sac, și-a luat toporul și alte unelte de limpiș și a început să se pregătească de drum, și nu orîndea, ci spre capilă, la neneșu Efim, vinzător la un centru de piine.  
— Dar mama nu se lăsa.  
— Ti-am găsit, Ilișenko, logodnică. Tare-i potrivită pentru tine și frumoasă ca un măr copl. Și pe urmă n-ai născute, și pe oaspeți îi primești cu vorbe altele. S-o pejm, că ne-o iau alții înainte.  
— Aproape că s-a îmbolnăvit flăcăul, tinjește — tare n-are vrea să se însoare, și nici n-are o fată care să-i placă. În nici un sat nu este una cum ar vrea el. Și de cum a aflat că i-o pelesc pe fiica băcanului Fedușin, s-a burzului și mai tare.  
— Dimineață, după ce mîncă în grabă, își luă rămas bun de la rude și porni pe jos la gară. Mama plînsa, iar tatăl încrunțindu-și sprincenele cărunte, spuse cu o supărare rea:  
— Dacă ai polită de hoinăreală, lîna, du-te, dar nici pe acasă să nu mai dai. Văd că te-a molipsit „comsamolul“, acum trăiește cum îți voie, că eu nu mă mai bag...  
— Închise ușa în urma fiului, și văzu cum lîna porni pe ulița dreaptă și lărgă, cu pași mătureți: apoi ascultînd ofatul supărat al bătrînei, se strîmbă și oftă îndelung.  
— Lîna ieși din sat, slăbu jos lîngă o ripă și rîse amîlnindu-și de Nastasia, sorțiii lui ca logodnică. Tare mai semăna cu o călugăriță: buzele strîns rîdulțioase, ofte și își făcea crucea într-una ca o bătrînă sadea, — nu lăsa să treacă nici o slujbă, iar ea însăși semăna cu un aluat acrit.  
— Potim, înhă.  
— Moscova nu e Kostroma. La început lîna se sperie de fiecare sem-

## Mihail Solohov

În lîna, și simțind privirile aspre, de fieră ale flăcăului, se întoarse și porni prin fundătură, împiedicat, uitîndu-se în urmă și căzînd la tot pasul.  
— Fata cu basma roșie și haina roasă de pielea apucă, strîns mîncea flăcăului.  
— Mulțumesc, tovarășe... Nici nu știi cîi îți mulțumesc!  
— Cum te-a luat așa? Întrebă lîna, mulțindu-se de pe un picior pe altul.  
— Un bețiv făcînd... S-a legat de mine. Nici nu l-am văzut la față...  
— Fata-i viri în mîna o foaie de hîrtie cu adresa ei, și pînă au ajuns în piața Zabor, îi tot spunea:  
— Vîno, tovarășe, cînd ai timp. O să-mi pară bine...  
III.  
Lîna veni la ea într-o simbă, urcă la etajul șese, oprindu-se lîngă ușa cojită unde scrie „Ana Bodrutina“, pipăi cu mîna pe înluneric căutînd cînta, și bătu încet. Ușa o deschise ea însăși, se opri în prag mîijindu-și ochii, miopi pe seame, apoi îl recunoscu și se aprinse într-un zîmbet.  
— Potim, înhă.  
— Înfrînzîndu-și slăbia, lîna se așeză pe marginea scaunului și privind în-

nal de automobil, se înfiora privind tramvaiete uruitoare, apoi se obișnuî. Unchi-su, Efim, îl ajută să se angajeze ca limplar.  
— Înfrînzînd într-o noapte la lucru, el se întorcea pe Pliușica, sub șirul făcut al felinarelor cu ochii galbeni. Ca să mai scurteze din drum, o luă printr-o fundătură strîmbă, și lîngă o poartă auzi un strigăt sugrumat, zgomot de pași și pleznitura unei palme. Lîna își grăbi pașii, privi în bolul negru al porții; lîngă un zid bolțit, umed, un bețiv îmbrăcat cu un palton cu guler de astrahan înghesuia o femeie, și bolborosea înecîndu-se:  
— E... dar dați-mi voie, scumpa mea... în veacul nostru toate sînt a lui de simple. O fetiche scurlă...  
— Și lîna zări după gulerul de astrahan o basma roșie și ochi de fată plini de groază, de lacrimi, de sîră.  
— Lîna pași spre bețiv, motolot gulerul de astrahan cu palma și trîni capul gelatinos de zid. Bețivul gemu, își pironi privirea inexpressivă de vită

# LA MOSCOVA

Ami aduc aminte cum porneam spre Moscova, pe o zi limpede ca lumina. Mărlurisc de asemeni că primăvara strînsă și-n sulțelul meu o cernere calmă. Plecarea la drum făcea parte din primăvară, din acest anotimp al tuturor visurilor și speranțelor.  
Cum am urcat în avion, și cum m-am așezat, am simțit cum mi se zvircoleşte înlma. Credeam că se cerea s-o las acasă, în ziua limpede ca lumina; însă se zvircolise din toate puterile, să se întoarcă toată, înainte, spre viitor! Numai deocînd avionul a urcat spre un ocean albastru, calm și fără hoiar. Deodată, cum am coborît, ne-a cuprins fireasca nerăbdare să vedem Moscova, mai repede. Peste cinci ani trecuseră de cînd eu unul nu mai fuseseam pe acele meleaguri, și mă întrebam cum voi regăsi celebra metropolă sovietică. Ce era nou în viața ei de toate zilele și-n fizionomia ei arhitectonică? Oare ce minuni mai săvirșise geniala mină a constructorilor? Ce idei se concretizaseră în monumente de piatră și oțel și ce noi tezure indicaseră fulgerele tîrnăcopului?  
Încă de departe ne-au întîmpinat marcaralele în tîspatru zărilor; ridicau blocuri enorme de beton. Acolo unde odinioară se aflau maidane, ripi, sate străvechi sau drumeașuri de țară, acum se întindeau adevărate orașele. Numai deocînd ne-am dat seama că vechia Moscova, cunoscută cu cinci ani în urmă, e astăzi înconjurată de o centură de alte și alte Moscove, ca o perlă în centrul unei insule de diamant. Totul arată proporțiile uriașe, spațiile continentale ale puterii creatoare sovietice. Ducîndu-mă să-mi văd un vechi prieten cu locuința undeva la o vechi periferie, m-au întîmpinat numai mici metropole; ripile te-am găsit transformate în bazine și lacuri, tăpșanele în grădini. Colierul de orașe noi ce înconjoară Moscova, răspîndite căldura inimii umane și generozitatea sensului lor. Nu știu cum, dar privînd

Moscova, într-o seară, de pe-o înălțime, mi-am perindat prin minți multe construcții din istoria universală, pe un lung parcurs al timpului, — și nu știu cum m-am gîndit la fabuloasa vreme a lui Prometeu; poate numai vremea lui va mai fi fost atît de mare prin creații, căci numai așa l-a putut naște pe eroul mitologic, numai așa l-a putut trimite să aducă focul din ceruri; după cum numai marea putere a comunismului putea trimite către spațiile Cosmosului oameni zburători...  
Moscova a devenit de mult înlînă a Universului, căci către ea se îndreaptă speranțele tuturor oamenilor muncitori de pe cele cinci continente. În seara sus-pomenită, stînd pe o înălțime și privind milioanele de tîmni ale orașului, am fost mîndru că trăiesc în aceste vremuri de ridicare a omului către deplinătatea luminii, în această eră a creațiilor extraordinare. Văzînd ce poate crea mina omenească aici, întrezărești și mai desăvirșit marea-i viitorului.  
Tot timpul cit am stat la Moscova, am avut sentimentul că mă aflam la o înaltă școală a unor neîntrecuți maeștri, — și sentimentul nu m-a înșelat, căci viața sovietică este o școală a eroismului în muncă.  
Și multe am simțit, și multe bucurii am mai trăit în cele citeva zile la Moscova.  
Și luminile marelui așezării luceau, de la piciorarele noastre și pînă-n zare-zărilor; și cu cît noaptea se adîncea, se distingeau și mai bine luminile blocurilor ultramoderne și săgețile zvelte ale turnurilor cu stele roșii...  
Și uriașă așezare era parcă și mai marea sub farmecul luminilor. Am roșit atînci:  
— Moscova, bine te-am găsit...  
Și inima s-a zvircolit, întorcîndu-se și mai bine spre viitor.  
Eusebiu CAMILAR  
Aprilie, 1952



Moscova. Kremlin

## Săptămîna

# URMASII...

Vă mai amintiiți de Forrestal? De nebunia lui? La vremea sa, el a fost unul dintre promotorii „războiului rece“. În cele din urmă, l-au înfricoșat propriile scorneli și a înnebunit. Nu se terminase bine cel de-al doilea război mondial, dar dumnea-lui, mai în toate discursurile, vorbea de infanteria și flota Armatei Roșii care, chipurile, s-ar pregăti să treacă oceanul. Într-una din zilele acelea, pe cînd domnia sa se odîhnea, sîrena unei cisterne pomperesti a avut darul să-l scoată din minți. S-a repezit omul la fereastră și a prins să urle disperat: „Armata Roșie!“ Din păcate, pomperii n-aveau cum să oprească și să-l liniștească; incendiu se declarase într-alt cartier. A venit însă urgent o altă mașină. Forrestal a fost băgat într-o „uniformă“ cu proprietăți deosebite, adică mîncele sale lungi se puteau lega bine la spate. Dar nici la ospiciu, fostul politician nu s-a lăsat cu una, cu două. Obsedat de ideea principală a discursurilor sale războinice a apucat să sară pe fereastră nu știu de la ce citelea etaj, „Parasuta“ nu l s-a deschis. Forrestal a murit. Dar nebunia oficializată de el mai trăiește. Ba mai mult, a făcut și pu...  
...Un cetățean american năvălește într-o clinică și disperat, cere medicilor să-i scoată din piept „schijele unei bombe atomice“. Bineînțeles, medicii n-au putut să-i scoată nici „schijele“ și nici „ideea fixă“...  
...O țevă de tun — rămășiță, pesemne, a ultimului război mondial — purtată alurea de valurile oceanului — este luată de un militar american drept un submarin sovietic. În consecință se dă alarma. Cu acest prilej se descoperă două lucruri: a) țevă de tun ruginită; b) faptul că militarul care urmărea radar-ul nu era în toate mințile. O

„schijă“ a războiului rece fi nimerise și pe dînsul...  
...O balenă leze din valurile oceanului la soare. Corpul ei prelung și unuros este confundat cu un „ciudat vas sovietic de luptă“. Se dă alarma. Începe o urmărire ca-n filmele americane. Totuși, la capătul acestei „operații strategice“ se constată că militarul care a dat alarma este un dezechilibrat mintal.  
Precum se vede, Forrestal a deschis urmașilor săi o cale largă. Prea s-au înmulțit. De altfel și presa americană se arată a fi neliniștită. Așa de pildă, revista „News Week“ care număr de număr închină pagini întregi „războiului rece“ scapă undeva aceste cuvinte: „Cu toate că rachetele americane au tot felul de dispozitive de control, specialiștii sint, totuși, neliniștiți. Mai cu seamă îi frîmîntă următoarea întrebare: dacă unul din cei cincizeci de mii de militari care au acces la armele nucleare ar înnebuni și ar declanșa războiul atomic? Pentru a preîntîmpina o asemenea posibilitate, generalul Lemmey a semnat un ordin ca toți cei cincizeci de mii de militari care au acces la aceste arme să fie înarmați periodic, printr-un control pentru a primi un certificat de sănătate mentală.“  
Bolnavi psihici! Neliniște! Arme nucleare! Care va să zică s-a dat un ordin. Ce te faci însă că acest control ordonat de generalul Lemmey se cere lărgit. Nu de alta, chiar președintele Kennedy, într-un mesaj adresat Congresului, atrăgea atenția: „ocupate din paturile destinate bolnavilor sint ocupate de bolnavi psihici. Aproape cinci milioane de americani sint înnapoiți mental.“  
O altă statistică ne arată că 43% din numărul militarilor scoși înainte de termen din rîndurile

armatei sint bolnavi psihici. Iată deci că, în realitate, faptele sint mult mai grave. Și țînd seama de proporția „urmașilor lui Forrestal“, nu poți să nu te întrebi: „Dar dacă cei care-i consultă sint și ei...?“. Doar președintele în persoană a arătat Congresului că la fiecare zece americani există și un bolnav psihic. Și-apoi nu trebuie să se uite că în Statele Unite, politica „războiului rece“ — cauza tuturor bolilor psihice — cunoaște o largă răspîndire.  
Înt-adevăr, s-a semnat un ordin. L-a semnat generalul Lemmey în persoană. Dar cine este acest general și ce garanții prezintă sănătatea domniei sale? Ar trebui să se știe că dumnea-lui și nimeni altul a condus operația aeriană atomică de la Hiroshima și Nagasaki. El este strategul care a elaborat și condus operația de nimicire a sute de mii de oameni nevinovați. Este un prim ofițer care se poate „lăuda“ cu isprăvi nucleare. S-ar mai putea „lăuda“ și membrii echipajului de pe bombardierul atomic, dar unul s-a retras la mînistire, iar ceilalți urmăreți de umbrele copiilor, femeilor și bătrînilor de la Hiroshima și Nagasaki s-au retras „pe undeva“. Numai generalul Lemmey se ține „tare“. N-are muștrări de conștiință. De altfel, pentru aceste calități morale a și fost ridicat în grad. Dacă în 1945 avea răspunderea distrugerii a două orașe, acum și-ar asuma-o bucuros pe aceea a distrugerii întregii omeniri. El deține astăzi postal de șef al Marelii Stat Major al trupelor americane nucleare. Iar prin ordinul semnat și-a asumat răspunderea „controlului psihic“. Și, fără să vrei, te întrebi: „Dar dacă și dumnea-lui?...“  
Haralamb ZINCA